

РЕШЕНИЕ
12.04.2024

КАРАР
№ 31-170

Татарстан Республикасы Югары
Ослан муниципаль районының
«Иннополис шәһәре» муниципаль
берәмлеге территориясен
төзекләндерү кагыйдәләрен
раслау турында

Гамәлдәге законнарға туры китерү һәм төзекләндерү объектларын чиста һәм тәртиптә тотуга карата бердәм таләпләр билгеләү, «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү дәрәжәсен арттыру максатларында, «Россия Федерациясендә жириле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә

«Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге Советы
КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен кушымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

2.1. «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге гражданның XXIX жыенының «Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 31.05.2018 ел, № 3 карары;

2.2. «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге гражданның XXXIV жыенының Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 31.05.2018 № 3 карарына үзгәрешләр керту хақында» 19.12.2018 ел, № 4 карары.

3. Әлеге карар Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) басылып чыккан көннән үз көченә керә, шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (<http://verhniy-uslon.tatarstan.ru/>) һәм шулай ук Иннополис шәһәре Мәриясе бинасында урнашкан махсус мәгълүмат стендында урнаштырылырга тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну «Иннополис шәһәре»

муниципаль берәмлеге Советының законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Иннополис шәһәре Мэры

Р. Р. Шағалиев

«Иннополис шәһәре» муниципаль
берәмлеге Советының
2024нче елның 12нче
апреленнән 31-170 номерлы
карары белән
расланды

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ «ИННОПОЛИС ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
ТЕРРИТОРИЯСЕН ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

Иннополис шәһәре

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1 Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, әйләнә-тирә мохитне саклау турындагы федераль канун, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнә.

1.2 Әлеге Кагыйдәләр Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең бөтен территориясендә (алга таба - шәһәр) файдаланылуы яисә жир хужалары, төзүчеләр, шәһәр территориясендә урнашкан биналарның, корылмаларның милекчеләре һәм арендаторлары булган барлык юридик, физик һәм вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү мәжбүри. Шәһәрнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан биналар (торак йортларны да кертеп), төзелешләр, инженерлык коммуникацияләре һәм корылмалары төзекләндерелгә, карап торырга һәм жыештырылырга тиеш.

1.3 Территорияләре төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм жир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дәүләт стандартлары, муниципаль хокукый актлар, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.4 Әлеге Кагыйдәләр шәһәр территориясендә көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын жыюны, алып китүне, транспортировкалауны, утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыру буенча мөнәсәбәтләре җайга салмый.

1.5 Әлеге Кагыйдәләре бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы (Россия Федерациясенең Административ хокук бозулар турындагы кодексы нигезендә җаваплылыкны үтәмәгән өчен федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган нормалар һәм кагыйдәләр нигезләмәләреннән тыш) һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка закон һәм норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булуга китерә.

2. Төп төшенчәләр

2.1 Әлеге Кагыйдәләре гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

жирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендә һәм аларда урнашкан яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслеге һәм шуңа охшаш элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын - саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын, житештерү объектларын, автомобиль юлларын төзекләндерү элементларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты;

территорияне төзекләндерү - территорияне карап тоту буенча чаралар комплексы, шулай ук гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәэмин итүгә

һәм арттыруға, территориянең санитария һәм эстетик торышын яхшыртуға юнәлдерелгән территорияләргә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру;

вертикаль яшелләндрәү - биналарның фасад өслекләрен һәм корылмаларны, шул иһәптән балконнарны, кыякларны, галереяларны, терәк стеналарын һ.б. куллануны, аларда стационар һәм мобиль яшел утыртмаларны урнаштыру;

квартал эчендәгә (жирле) юл - магистраль урамнардан торак йортлар төркөмнәренә һәм кварталның башка урыннарына таба транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

төзекләндерүне торгызу - юлларның, хужалык проездының, тротуарның бөтен киңлегә буйлап асфальт өслекне сыйфатлы торгызуны, бордюр ташын кире урнаштыруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, газон үләннәре чәчүлекләргә һәм бозылган яшел үсентеләр утырту, тырмалап газоннар ремонтлауны, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызуны үз эченә алган эшләр комплексы;

газон - махсус сайлап алынган үләннәр орлыклары чәчелә торган, ул утырту өчен фон, парк корылмалары һәм ландшафт композициясенә мөһтәбыйль элемент булып тора, шулай ук табиғый үлән капламы;

шәһәр территориясә - «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегә чикләрендә территория;

балалар мәйданчыгы - аларда эчтәлекле ял вакытын оештыру максатыннан балаларның уен жиһазлары элементларын урнашкан территория;

каты көнкүреш калдыкларын (ККК) чыгаруға шартнамә - каты көнкүреш калдыкларын (эрә габаритлы чүп-чарны) чыгаруны гамәлгә ашыручы заказчы һәм подрядчы оешма арасында төзелгән юридик көчкә ия язма килешү;

йорт биләмәсә - ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлегә йорт урнашкан жир кишәрлегә;

ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлы ярдәмче корылмалар (базлар, күгәрчен оялары, сарайлар һ.б.);

бина - автоном рәвештә яшәргә, реконструкцияләнергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин булган бердәм күләм төзелеш системасын (төзелешкә бер рәхсәт нигезендә төзелгән) тәшкил итүче капитал төзелеш объекты;

яшел утыртмалар - табиғый һәм ясалма килеп чыккан агач-куаклык һәм үләнчел үсемлекләргә жыелмасы (паркларны, урманнарны, махсус сакланылучы табиғат территорияләрен, бульварларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чәчәклекләргә, шулай ук аерым торучы агачларны һәм куакларны да кертеп);

жир кишәрлегә - чикләргә гамәлдәгә законнар нигезендә билгеләнгән жир өслегенә бер өлешә;

жир эшләргә - шәһәр территориясенә камилләштерелгән яисә грунт катламын бозуға яисә юлларның һәм тротуарларның камилләштерелгән катламын төзүгә (урнаштыру) бәйлә эшләр;

инженерлык коммуникацияләргә - инженер-техник тәэмин итү челтәрләргә: суүткәргеч, канализация, жылыту, торбаүткәргеч, электр тапшыру линияләргә, элемтә һәм шәһәр территориясендә төзелә торган яки салына торган башка инженерлык корылмалары;

түбә яшелләндрәү - аларда архитектура-ландшафт объектларын (газоннар,

чәчәк түтәлләре, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданнар һ.б.) төзү өчен биналарның түбәләрен һәм корылмаларны куллану;

яңгыр канализациясе (яңгыр сулары) - өске (яңгыр сулары, кар сулары), су юу һәм дренаж суларын транспортировкалау өчен билгеләнгән технологик яктан бәйлә инженерлык корылмалары (улаклар, яңгыр суларын кабул итү, лотоклар һәм торбалар) комплексы;

кече архитектура формалары (МАФ) - шәһәр территориясендә монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен җайланмалар, су җайланмалары, шәһәр җиһазлары, коммуналь-көнкүреш һәм техник җиһазлар;

тышкы яктырту - шәһәрнең караңгы вакытында яктырту өчен билгеләнгән элементлар җыелмасы;

санкцияләnmәгән чүплек - юридик яки физик затлар эшчәнлегә процессында барлыкка килгән каты көнкүреш, эре габаритлы, төзелеш калдыкларын, башка чүпчарны 50 кв. м. артык майданда һәм 30 куб. м. артык күләмдә үз белдегә белән (рөхсәтсез) ташлау (урынлаштыру) яки җыю;

стационар булмаган сәүдә объекты - ул, күчмә корылмалардан тыш, җир кишәрлегә белән нык бәйлә булмаган вакытлы корылмадан яисә вакытлы конструкциядән гыйбарәт сәүдә объекты (павильоннар һәм киосклар);

яшелләндерү - үсемлек компонентларын актив кулланып муниципаль берәмлек тирәлеген формалаштыруны тәмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук инженерлык әзерлегенә төрле төрләре буенча эшләр үткәргә (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ.б.) бәйлә комплекслы процесс һәм яшелләндерелгән территорияләргә төзекләндерү: турыдан-туры агач утырту, шул исәптән эре, куаклыктар, үләнчел газоннар, чәчәклекләр, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыру, махсуслаштырылган бакчалар төзү һ.б.лар төзү белән бәйлә комплекслы процесс;

гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - гомуми файдаланудагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләрнең яшелләндерелгән территорияләре;

махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр - санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

ордер - җирле үзидарә органы тарафыннан бирелә торган җир эшләрен уздыруны рөхсәт итә торган документ;

махсус сакланылучы табигать территорияләре - табигать комплекслары һәм аеруча табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру өһәмиятенә ия булган, җирле үзидарә органнары карарлары тарафыннан тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән җир, су өслеге һәм алар өстендәге һава кичкелгә участкалары;

жәмәгать транспортын көтү тукталышы - жәмәгать транспорты тукталыш зонасы, пассажирларны утырту һәм төшерү, жәмәгать транспорты пассажирларын көтү зонасы булган махсус җиһазландырылган майданчык;

биналар һәм корылмалар фасадларының колористик хәл итү паспорты, шул исәптән фасадларның капитал булмаган (фасадларның төсле чишелеше) -

билгелэнгән тәртиптә килештерелгән һәм расланган документ, ул шәһәр территориясендә урнашкан аерым бина фасадының бердәм архитектура һәм төсләр чишелешен билгели һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләр билгели;

төзелеш объекты паспорты - төзелеш объектынның, төзүченең (заказчының), эшләр башкаручының (подрядчы, генподрядчы) исеме, эшләр башкаручының фамилиясен, эшләр башлау һәм төгәлләү срокларын, төзелеш объекттында билгелэнгән объектның схемаларын күрсәтеп, мәгълүмати щит; ремонт эшләр башкарганда автомобиль юлларының әйләнеш (кирәк булганда) маршрутларын күрсәтеп, өстәмә мәгълүмати щит урнаштыру;

жәяүлеләр зоналары - шәһәр территорияләре, аларда халык йөрүне транзит хәрәкәт итү максатларында башкарыла торган һәм билгеле бер характеристикаларга ия: урамнан тыш һәм жир өсте жәмәгать транспорты тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең, рекреацияләренең күп туплануы һ.б.лар, жәяүлеләр агымнарының югары суммар тыгызлыгы. Жәяүле зоналар эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торак пункт мәйданнарының жәяүле өлешләрендә формалашырга мөмкин;

хайваннар көтү мәйданчыгы - йорт хайваннарын йөртү өчен билгелэнгән территориянең аерымланган өлеше;

йорт алды территориясе - яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган күпфатирлы йорт урнашкан жир кишәрлеге, әлеге йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгелэнгән һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан башка объектлар;

янәшәдәге территория-бина, корылма, койма, төзелеш мәйданчыгы чикләренә, сәүдә, реклама объектларына, бирелгән жир участогы чикләренә турыдан-туры тоташкан, әлеге объектларны эксплуатацияләү өчен кирәкле, шулай ук милектә, файдалануда (хужалыкта) булган һәм билгелэнгән тәртиптә тотуга, жыештыруга һәм төзекләндерү эшләр башкаруга тиешле территория;

тышкы мәгълүмат чараларын (паспортны) урнаштыру проекты - муниципаль хокукый акт белән расланган, ул төзекләндерү элементынның тышкы күренешен һәм төгәл урынын, ә атап әйткәндә тышкы мәгълүмат чараларын билгели торган һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләргә үз эченә алган билгелэнгән рәвештәге документ;

территорияне санитар чистарту - аерым территорияне жыю, каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны алып китү һәм утильләштерү (зарарсызландыру);

махсуслаштырылган оешмалар - төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә шәһәр территориясен төзекләндерү өлкәсендәге эшчәнлекнең махсус төрләрне гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукый рәвештәге юридик затлар;

спорт мәйданчыгы - физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгелэнгән территориянең аерымланган өлеше;

территорияләргә карап тоту - жир кишәрлегендә урнашкан биналарны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, коймаларны, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, транспорт инфраструктурасы объектларын үз вакытында ремонтлау һәм фасадларын карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

юлларны карап тоту - юллар, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация халәте ярдәм итә торган

эшләр комплексы;

тышкы мәгълүматны (билге) урнаштыру чарасы - оешма урнашкан урында һәм (яисә) турыдан-туры товарны реализацияләү урынында урнашкан һәм (яисә) турыдан-туры товарны гамәлгә ашыру урынында урнашкан, биналарны һәм корылмаларны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында хезмәтләр күрсәтү, шул исәптән, капитал булмаган мәгълүматны кулланучыларга житкерү өчен, «Кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы мәжбүри булган мәгълүматны, атап әйткәндә, оешманың фирма исеме (атамасы) һәм аның эш режимы турындагы мәгълүматны, шулай ук законны урнаштыру мәжбүрилегенә урнаштырылган яки эш әйләнеше гадәте аркасында урнашкан яисә реклама белән бәйле максатларны күздә тоткан мәгълүматны реклама белән эзәрлекләми торган мәгълүмат. «Тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы» һәм «тышкы мәгълүмат чарасы» төшенчәсе тиңдәш;

тактиль өслек - өске катлам фактурасының сизелерлек үзгәреше булган өслек;

территорияләрне жыештыру - житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны махсус билгеләнгән урыннарда жыюга, алып китүгә бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар;

күрсәткечләр - аншлаг (урам, майдан, проспект атамасын күрсәтүче), номер билгесе (йорт һәм корпус номерын күрсәтүче), подъезд һәм фатирлар номерын күрсәтүче, инвалидлар өчен объекттан файдалану мөмкинлеген халыкара символ, полигонометрик билге, янгын гидранты күрсәткече, грунт геодезик билгеләр күрсәткече, магистраль камералары һәм су үткөрү челтәре коелары күрсәткече, шәһәр канализациясе күрсәткече, жир асты газүткәргече корылмалары күрсәткече;

вәкаләтле органнар - Иннополис шәһәре жирле үзидарәсенә шәһәр территориясен оештыруны, координацияләүне һәм төзекләндерүне үз компетенциясе чикләрендә гамәлгә ашыручы функциональ һәм территорияль органнары;

фасад - бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды);

фриз - фасадның декоратив әйләнә торган элементы яки горизонталь полоса рәвешендәге козырек;

фронтон - бинаның фасадының соңгы кат тәрәзәләренең югарыгы билгеләреннән яисә чыгып торучы элементлардан фасадның өске ноктасына кадәр үлчәнгән түбәдән югарырак күтәрелүче йомгаклау өлеше;

хужалык майданчыгы - чүп-чар жыю һәм башка хужалык ихтыяжлары өчен билгеләнгән территориянең аерымланган өлеше;

территорияне төзекләндерү элементлары - төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, үсемлек компонентлары, жиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, кече архитектура формалары, стационар булмаган объектлар, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары.

3. Территорияләрне төзекләндерүгә, карап тотуны һәм жыештыруны оештыруга гомуми таләпләр

3.1 Шәһәрнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торақ йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар)

төзеклэндерелергә, карап торылырга һәм жыештырылырга тиеш.

3.2 Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән мәйданнар, урамнар, машина юллары, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр буйлары, скверлар, бульварлар, пляжлар, башка объектлар белән шөгыльләнүче жир кишәрлекләрен карап тотуны һәм жыештыруны үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыралар.

3.3 Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукында, башкача яисә мәжбүри хокукта булган жир кишәрлеге территориясен (алга таба - жир кишәрлекләре хокук ияләре) һәм аның янәшәсендәге территорияне, шулай ук законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны карап тотуны һәм жыештыруны үз ачкалары исәбеннән яисә махсуслаштырылган оешмаларны жәлеп итү юлы белән гамәлгә ашырырга тиеш.

3.4 Бина, корылма милек хокукында яисә башка төрле әйбер хокукында булган яисә берничә зат өчен мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы өлешкә яисә күчемсез милек объектына башка хокукка пропорциональ рәвештә билгеләнә.

3.5 Жир кишәрлеге территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

3.6 Килешү булмаса, жыештырылырга тиешле территория биналарның, корылмаларның барлык милекчеләре яисә башка хужалары (кулланучылар) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

3.7 Физик яисә юридик зат биләмәсендәге жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләмәсендәге фактта урнашкан жир кишәрлеге чиге, шулай ук аның янәшәсендәге территория жыештырылырга тиеш.

3.8 Бина, корылма милек хокукында яисә башка төрле хокукта булган очракта, берничә зат мәжбүри хокукта булса, фасадны карап тору якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

3.9 Килешү булмаса, фасадны карап тору милек хокукында яисә күчемсез милек объектына башка хокукта өлешләргә пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

3.10 Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм жыештыру муниципаль заказны урнаштыру нәтижеләре буенча әлеге төр эшләренә үткөрүгә конкурста откан вәкаләтле орган яки тиешле махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.11 Күпфатирлы йортларның һәм аңа якин территорияләрнең йорт яны территорияләрен тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яисә торак кооперативы яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар тарафыннан - әлеге йортта күпфатирлы йортлар милекчеләре белән турыдан-туры идарә иткәндә гамәлгә ашырыла (алга таба - идарәче оешмалар).

3.12 Индивидуаль торак йортларны һәм аның янындагы территорияләрне тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан башкарыла.

3.13 Яшеллэндерү һәм төзеклэндерү элементларын карап тоту һәм карау түбәндәгеләр тарафыннан гамәлгә ашыра:

бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә - жир кишәрлегенең милекчеләре яисә башка хокук ияләре,

гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр чикләрендә - муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге эшләрне башкаруга конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма,

чиклэнгән файдаланудагы яшеллэндерелгән (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге территорияләр чикләрендә (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) - әлеге объектлар хужалары,

йорт яны территорияләре чикләрендә - күпфатирлы йортлардагы торак урыннар милекчеләре яисә идарәче оешмалар,

жир өсте коммуникацияләренең, шул исәптән электр челтәрләренең, яктырту челтәрләренең, радиолинияләренең сак зоналарында күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары,

жир асты коммуникацияләренең сак зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары.

3.14 Урамнардан һәм юллардан грунт суларын һәм жир өсте суларын чыгару өчен билгелэнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыю һәм чистарту, яңгыр сулары коллекторларын һәм коеларны чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

3.15 Диспетчерлык пунктларының территорияләрен тоту һәм жыештыру шәһәр пассажир транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

3.16 Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын тоту һәм жыештыру вәкаләтле территориаль органнар тарафыннан муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләрне үткөрүгә конкурс откан махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр нигезендә тәэмин ителә.

3.17 Жәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалар нигезендә билгеләнә.

3.18 Туалетларның санитария һәм техник торышы өчен жаваплылыкны аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки махсуслаштырылган оешмалар китерә, аларга хезмәт күрсәтә.

3.19 Төзеклэндерү эшләрен башкару ешлыгы эшләрнең заказчысы тарафыннан объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәэмин итүне исәпкә алып билгеләнә.

3.20 Шәһәр территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре, әлеге Кагыйдәләренең 44 бүлегендә, бирелгән жир кишәрлегенең чикләре (жир кишәрлеге билгелэнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса) һәм яқындагы территорияләр милекчеләренең (алардагы биналар) һәм корылмаларның шушы Кагыйдәләренең 44 бүлегендә территорияләренә төзеклэндерүдә катнашу тәртибе нигезендә билгеләнә.

3.21 Вәкаләтле органнар шәһәр территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә карап тоту һәм жыештыру эшләренең билгелэнгән вәкаләтләр чикләрендә башкарылуын тикшереп тора.

4. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту

буенча гомуми таләпләр

4.1 Алар урнашкан жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен милекчеләре яисә башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә яки махсуслаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбенән жәлеп итү юлы белән тотат.

4.2 Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту үз эченә ала:

4.2.1 биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;

4.2.2 жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиена чистарту;

4.2.3 граждандар, оешмалар һәм индивидуаль эшқуарлар эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм алып китү;

4.2.4 жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм тәрбияләү.

4.3 биналар, корылмалар фасадларының тышкы күренешенә гомуми таләпләр:

4.3.1 биналар, корылмалар фасадлары өчен төп шарт архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төсле чишелешнең стильле бердәмлегенә булып тора.

4.3.2 фасадның локаль участкалары, детальләр, элементлар һәм өстәмә жиһазлар комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш.

4.3.3 тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары, гамәлгә кую такталарынан, режим такталарынан тыш, паспорт нигезендә урнаштырылырга тиеш;

4.3.4 төс чишелешенә фасадның характеристикаларына һәм стиль чишелешенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш;

4.3.5 урамнан, стеналардан һәм арка юлларының ябылуынан карап торган йортлар (ян фасад) торчалары тулысынча төп фасад төсенә буяла;

4.3.6 биналарның, корылмаларның фасадлары төзелеш өлешенә, декоратив бизәлешкә һәм инженер элементларына зыян китермәскә тиеш һәм тиешле эстетик хәлдә тотылырга тиеш. Бина фасадларының төсө фасадның гомуми мәйданының 1 процентыннан артмаска тиеш;

4.3.6 биналарның фасадларын, аерым детальләрне бетерү яисә үзгәртү белән бәйлә корылмаларны үзгәртү норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә рәхсәт ителә;

4.3.7 Бинаның фасадларының төсләр гаммасы бинаның фасадларының төсләр чишелешенә паспорты нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны, корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төсләр тонын үзгәртү рәхсәт ителми;

4.3.8 фасадларны буяу штукатур, түбә һәм ябыштыру эшләрен кабул иткәннән соң һәм бинаның фасадларының төсләр чишелешенә паспорты нигезендә генә үткәрелә;

4.3.9 ремонттан, яңадан жиһазлардан һәм буяулардан соң фасадларны кабул итү комиссиясә тарафыннан башкарыла.

5. Биналарның фасадлары, корылмаларын карап тору

5.1 Биналарның, корылмаларның фасадларны карап тору үз эченә ала:

5.1.1 фасадларның, шул исәптән керү ишекләренең һәм козырекларның, балконнар һәм кыякларның, карнизларның, крылецларның һәм аерым баскычларның конструктив элементларын һәм бизәкләрен, төшү һәм баскыч коймаларын, витриналарны, декоратив детальләрен һәм башка конструктив элементларны һәм аларның төсен үз вакытында ремонтлау һәм торгызу;

5.1.2 су торбаларының һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм аларны карап торуны тәмин итү;

5.1.3 ярыкларны һәм тишәкләрне герметизацияләү, ябу һәм ябыштыру;

5.1.3 керү төркемнәрен, тәрәзә төпләре, подвалларга керү урыннарын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

5.1.4 фасадта урнаштырылган электр яктырткычын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгы төшү белән кабызу;

5.1.5 фасад өслекләрен, шул исәптән фасад элементларын, аларның торышына һәм эксплуатацияләү шартларына бәйлә рәвештә, үз вакытында чистарту һәм юу;

5.1.6 тәрәзә һәм витриналарны, вывескаларны һәм күрсәткечләрен вакытында юу;

5.1.7 Язмалардан, рәсемнәрдән, белдерүләрдән, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук к граффитилардан чистарту.

5.2 Биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадлары элементлары составына керә:

1) подвал бүлмәләренә керү урыннары һәм чүп камералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, култыксалар, ишек өстендәге козыреклар, коймалар, ишәкләр һ.б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) диварлар яссылыгында;

5) фасадларның чыгыш ясаучы элементлары (балконнар, , эркерлар, карнизлар һ.б.);

6) түбәләр, шул исәптән рәшәткәләренә киртәләүче вентиляция һәм төтен торбаларын да кертеп, түбәгә чыгу һәм башкалар;

7) архитектура детальләре һәм облицовка (колонналар, пилястрлар, розеткалар, капительләр, фризалар, пояслар һ.б.);

8) чокырларны да кертеп, су үткәргеч торбалар;

9) парапетлы һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;

10) тәрәзә, балкон, цоколь, свеслар һ.б.ларның металл бизәлеше;

11) асылмалы металл конструкцияләр (өләм тотучылар, анкерлар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ.б.);

12) панельләр һәм блоklar арасындагы горизонталь һәм вертикаль жөйләр (эре панельле һәм эре блоклы биналарның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балкон ишәкләре;

14) биналарга яқын урнашкан стационар коймалар.

5.3 Милекчеләр, биналарның, корылмаларның хокук ияләре һәм тиешле вазыйфалар йөкләнгән башка затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

5.3.1 Кирәк булганда, ләкин елга бер тапкырдан да ким түгел, методика буенча махсус техника һәм смывкалар кулланып, фасадларны чистартырга һәм юарга;

5.3.2 кирәк булган саен, елга ике тапкыр, язын (жылылык системасын сүндөргәннән соң) һәм көзөн (жылыту сезоны башланганчы), тәрәзәләрне пыялалауның эчке һәм тышкы өслөкләрен, балконнар ишөкләрен, керү ишөкләрен, кагыйдә буларак, химик чаралар белән чистартырга һәм юарга;

5.3.3 Агымдагы ремонтны, шул исәптән фасадның төсөн дә, фасадның факттагы торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел эчендә даими рәвештә буярга;

5.3.4 фасадның аерым элементларын (цоколь, баскычлар, приямкалар, керү ишөкләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балконнар, су агышлы торбалар, тәрәзә төбөндөгә отливлар, һәм башка конструктив элементлар) ремонтларга.

5.4.5. Ярдәм итүче ремонт кимендә өч елга бер тапкыр уздырылырга тиеш. Фасадларның конструктив элементлары һәм эшләнеше аларның нормаль тузган саен торгызылырга яисә кинәт зарарлану шартлары барлыкка килгәндә (аварияләр, стихияле бәла-казалар, янгын һ.б.) әлегә хәлләр туктатылганнан соң ике ай эчендә торгызылырга тиеш;

5.3.6. чыгып торучы конструкцияләр жимерелү куркынычы янаган очракта, сак-кисәтү чараларын (киртәләр, чөлтөрләр урнаштыру, элементның жимерелә торган өлөшөн демонтаж һ.б.) башкарырга;

5.3.7 Тышкы мәгълүматны (вывеска) урнаштыру чарасын, әгәр мондый вывеска эксплуатацияләнмәсә (арендатор (субарендатор) бина фасады үзгәртелгән булса, сүтәргә.

5.4 Фасадларны эксплуатацияләгәндә түбөндөгеләр рөхсәт ителми:

5.4.1 биналар һәм корылмалар фасадлары стеналарының өслөгөнә зыян килү (пычрану): агып чыгу, буяуның кубуы, ярыклар, катламланган штукатурка, тышлык, кирпичнең зарарлануы, тимер-бетон конструкцияләрнең саклагыч катламының катламы өзөлүе һ.б.

5.4.2. биналарның һәм корылмаларның архитектур һәм сәнгати-скульптур детальләре: колонналар, пилястр, капительләр, фризлар, барельефлар, бизәү әйберләре, орнаментлар, мозаик, нәфис бизәкләр һ.б.ш. каралган очрактарда зыян күрү (аларның булуы проект документациясә белән каралган очрактарда булмау);

5.4.3 панельләр арасындагы тоташуларны герметизацияләү бозылу;

5.4.4. штукатуркаларның, облицовкаларның, фасадларның, биналарның яисә корылмаларның цоколь өлөшенең бизәкле катламының зарарлануы (шартлавы, пычрануы), шул исәптән тәрәзә, керү приямкалары конструкциясенә төзөксезлегә;

5.4.5. биналар һәм корылмаларның фасадлары барлыкка китерүче элементларының: балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизлар, козыреклар һ.б. зарарлануы (пычрануы);

5.4.6. балконнарның, лоджий, парапетларның, балкон плиталарның киртәләрен жимерү (булмау, пычрану);

5.4.7 фасадны һәм аның элементларын төсә буенча әлегә бина өчен билгеләнгән корылмадан аерылып торган материаллар белән проектлы паспорты буенча бизәү һәм колер белән буяу; проспек, урам, тыкрык, мәйдан, бина номеры, корылма номеры, корпус яисә төзелеш күрсәткөчләрен вәкаләтле орган белән килештермичә урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

5.4.8. бинаның фасадында һәм (яисә) түбөсөндә, флаглар, флаглар тотучыларның корылмаларында, проект булу-булмауга бәйлә флагштоктарны урнаштыру һәм эксплуатацияләү, вәкаләтле орган белән килештерелгән;

5.4.9. бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә, паспортсыз тышкы мәғлүмат урнаштыру чаралары корылмаларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, гамәлгә кую такталарыннан, режим такталарыннан тыш, вәкаләтле орган белән килештерелгән;

5.4.10. яңа архитектура детальләрен төшерү, алмаштыру яисә урнаштыру, яңа проемотларны урнаштыру, тәрәзә формаларын үзгәртү, яңа балконнар, эркерлар, балконнар арасындагы киңлеккә килештермичә һәм билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алмыйча төзү;

5.4.12 биналарның, корылмаларның фасадларын тышлау өчен профнастил, сайдинг, металл профильләр, металл табаклар һәм башка шундый материаллар куллану (күпфатирлы йортларның, житештерү, склад, шәхси торак төзелешенәң балконнары коймаларыннан тыш) территорияләргә (төзелеш биналарыннан тыш) гомуми файдалану территориясендә фасадлар белән чыгучы биналар, корылмалар өчен (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буйлары, скверлар, бульварлар); жиһимеләнгән яки зыян күргән архитектура детальләрен торгызуға кадәр фасадларның төсө;

5.4.4 фасадларның бер өлешә (биналарның беренчә катларының тулы буявы) тәшкил итә;

5.4.5 төсләр чишелешенәң иреклә үзгәрүә, рәсем, үрелешләр калынлығы һәм фасадларның, шул исәптән тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм көймәләргәң, фасадның гомумархитектура карарына туры килми торган башка элементлары һәм жайланмаларының калынлығы;

5.4.6 биналарның һәм корылмаларның фасадларын өстәмә элементлар һәм фасадлар белән жиһазлау, аларның декоратив чишелешен һәм тышкы күренешен боза торган жайланмалар;

5.4.7 гомуми файдалану территорияләргәннен чыга торган һәм тикшерелә торган фасадлы биналарда һәм корылмаларда металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур карарына туры килми торган ишек урнаштыру, фасадтагы башка керү юлларының характерын һәм төсен үзгәртү;

5.4.8 алгы блокның фасад яссылығына карата урнашуы үзгәрү;

5.4.9 тәрәзә һәм ишек тартмасы арасындагы жөйләргә сыйфатсыз тутыру, ул фасадның тышкы күренешен начарайта;

5.4.10 үтә күренмәләккәң, пыяла кисәккәргә белән каплануны һәм декоратив пленкалар белән каплануны иреклә үзгәртү;

5.4.11 фасадлар элементларын, түбәләргән, диварларын һәм корылмаларын (төтөн, вентиляция, телевидение һәм радионы күмәк кабул итү системалары антенналарын, үткәргечләр радиотапшырулар чөлтәргәргә стойкаларын, фронтоннаргәң, козырьекларны, ишеккәргәң, тәрәзәләрне, парапетларны, янгынга каршы баскычларны, жир асты линияләрне, электр тапшыру линияләрне һәм һава-кабельләр күчешкәргәң беркөтү рәвешендә) куллану;

5.4.12 балконнаргәң һинди дә булса үзгәрешкәргәң житештерү, тиешләр рөхсәтсез житештерү, келәмнәргәң, киём-салымны, балконнаргәң тышкы ягынан киём-салымны, урамга чыга торган биналарның төп фасадларының тәрәзәләрне чыгару, шулай ук аларны йорт кирәк-яракларының төрләр предметлары белән тәэмин итү;

5.4.13 фасадның гамәлдәгә декоратив, архитектура һәм сәнгәт элементларын керү төркөмә элементлары, керү төркөмнәргән урнаштырганда яңа бизәккәргә һәм

реклама белән капларга;

5.4.14 фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә уемының эчке ягында) афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукция элү һәм ябыштыру, биналарның, төзелешләренең һәм корылмаларның ябыштырылган ишекләрендә (шул исәптән ишек өслегенең эчке ягында) пыяла ишекләрдә;

5.4.15 биналар фасадларының, корылмаларның фасадларын граффити, архитектур, төсле хәл итүне үзгәртү, бу биналар, корылмалар милекчеләренең, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең ризалыгын алмыйча;

5.4.16 бина фасадларында тышкы кондиционерларны урнаштыру.

5.5 Антеннаны урнаштыру рәхсәт ителми:

5.5.1 - төп һәм ян фасадларда, шулай ук урамнан күренеп торган ишегалды фасадларында;

5.5.2 түбәдә һәм урамнан күренеп торган брендмауэрларда;

5.5.3 биналар түбәсендә, биналар һәм корылмаларның (манаралар, гөмбәзләр) силуэт төгәлләүләрендә, парпетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында;

5.5.4 фасадның почмак өлешендә;

5.5.5 балконнар, лоджий;

5.5.6 архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәкләрдә, шулай ук архитектур өслекләргә зарарлауга илтүче ныгытма.

5.6 Тышкы күзәтү видеочаралары лапаслар, козыреклар, балконнар, эркерлар, архитектур детальләрдән азат булган фасад участокларында, декор, бизәлешнең кыйммәтле элементларына урнаштырыла.

5.7 Колонналарда, фронтоннарда, карнизларда, пилястраларда, порталларда, козырекларда тышкы күзәтү камераларының урнашуы балконнарның цокольләрендә рәхсәт ителми.

5.8 Подъездга кергәндә мәгълүмати стендлар урнаштыру рәхсәт ителә.

6. Күрсәткечләр

6.1 Биналар, корылмалар унификацияләнгән (форма, үлчәм, төс чишелеше, шрифт язуы), торақ йортлар - керү һәм фатир номерлары күрсәткечләре белән җиһазландырылган булырга тиеш.

6.2 Күрсәткечләрдә мәгълүмат, Россия Федерациясә дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәп, бертөрле үлчәмдәге шрифт белән башкарыла.

6.3 Урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр Иннополис шәһәре Башкарма комитетының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнгән урыннарда урнаштырыла.

6.3 Аншлагларны урнаштыруга гомуми таләпләр булып тора:

6.4.1 урнаштыру урыннарын унификацияләү, урнаштыру буенча бердәм кагыйдәләргә үтәү;

6.4.2 жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте шартларын, биналарны кабул итү дистанцияләрен, архитектурасын, яктырту урыннарын, яшел утыртмаларны исәпкә алып яхшы күренә.

6.5 Аншлаглар һәм номер билгеләре төзек хәлдә булырга тиеш. Аншлагларның

һәм номер билгеләренең чисталыгы һәм тәзеклеге өчен биналарны карап тоту өчен җаваплы затлар җаваплы.

6.6 Янғын гидрантларының урнашуы, полигонометрик билгеләр, геодезик билгеләрнең урнашу күрсәткечләре биналарның, камераларның, магистральләренең һәм су үткәргеч һәм канализация челтәрләренең цокольләрендә урнаштырырга кирәк.

Югарыда күрсәтелгән тамгаларның сакланышы һәм тәзеклеге өчен аларны билгеләгән оешмалар җаваплы була.

7. Керү төркемнәре (төеннәр)

7.1 Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жайланмасы, лапас (козырегы), өслекләргә бәйләү элементлары (баскычлары һ.б.), инвалидларны һәм халыкның аз мобильле төркемнәрен күчерү өчен жайланмалар (пандуслар, култыкшалар һ.б.) белән жиһазландырырга кирәк.

7.2 Пандусларның саклагыч конструкцияләре булмаганда, 75 мм биюклектәге саклагыч бортик һәм култыкшалар каралган. Бордюор пандусының авышлыгы 1:12 кабул ителә.

7.3 Пандус яки аның озынлыгы 9 м дан артык борылганда һәр 9 м саен 1,5 х 1,5 м зурлыктагы горизонталь майданчыкны күздә тоту тәкъдим ителә. Төшерү тәмамланганнан соң горизонталь майданчыкларда дренаж жайланмаларын проектларга кирәк. Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участкаларын әйләнә-тирәдәге өслекләрдән аерылып торган текстура һәм төс белән башкарырга кирәк.

7.4 Баскычның ике ягында да, пандуста да 800 - 920 мм биюклектә, стенадан 40 мм ераклыкта калып торучы түгәрәк яки турыпочмаклы кисемтә ясау күздә тотыла. Баскычларның киңлеге 2,5 м һәм аннан да киңрәк булганда, бүлүче тоткалар күздә тотыла. Култыкларның озынлыгы пандус яки баскыч озынлыгынан 0,3 м-дан да ким түгел. Култыкларның конструкциясе кулның металл белән орынуын булдырмаста тиеш.

7.5 Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә рөхсәт ителми:

7.5.1 фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән ябу;

7.5.2 идән өсте тигезлеге гомуми файдалану территориясендә чыга торган фасадлардагы жир дәрәжәсеннән 1,2 метрдан югарырак урнашкан биналарга һәм цоколь катларына керү жайланмасы;

7.5.3 жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терәк элементларын (колонналар, столлар һ.б.) урнаштыру;

7.5.4 бина фасадының комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшкәртмичә ике һәм аннан күбрәк керү жайланмасы (булганнарын исәпкә алып);

7.5.5 тротуарлар зонасында керү юлы группасы элементларының минималь норматив киңлеге булган урам-юл челтәре зонасында жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, болдырлар, яшелләндерү) янәшәдәге тротуарга _ 0,5 м дан артыграк булган керү төркеме элементларын урнаштыру;

7.5.6 жиңел конструкциялардән кергән керүче төркемнәрнең кызыл сызықлардан читтә 1,5 м дан артыкка урнашуы;

7.5.7 күпфатирлы йортта урыннар милекчеләрнең ризалыгын алмыйча, керү төркемен күпфатирлы йортта урнаштыру;

7.5.8 торак урын милекчесенең ризалыгын алмыйча керү төркеме өчен балкон файдалану;

7.5.9 күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен рәхсәтсез урнаштыру, вәкаләтле орган белән килештермичә.

8. Түбәләр

8.1 Биналарның, корылмаларның түбәләре, су үткөрү системасы элементлары, төтен һәм вентиляция системалары төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава торышы шартларында йорт һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

8.2 Кышын биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә иткәндә идарәче оешмалар тарафыннан түбә кардан, боздан һәм сөнгеләрдән вақытында чистарту оештырылырга тиеш. Түбәләре жәяүлеләр зоналарына караган якларда кардан чистарту участкаларны саклау һәм барлык кирәкле саклык чараларын күрү белән һәм тәүлекнең якты вақытында гына башкарылырга тиеш. Түбәнең башка битләреннән, шулай ук яссы түбәләрдән карны эчке ишегалды территорияләренә ташларга кирәк. Түбәдән жәяүлеләр юлына, жәмәгать транспортын көтү тукталышы, юл өлешенә ташланган кар һәм боз шунда ук жыештырылырга тиеш.

8.3. Кар һәм бозны ташлаганда, сөңгеләрне казыганда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агачлар һәм куакларны, электр тапшыру, яктырту һәм элементә һава линияләрен, юл билгеләрен, юл светофорларын, юл коймаларын һәм юнәлеш бирүче жайланмаларны, жәмәгать транспортын көтү павильоннарын, элмә такталарны, реклама конструкцияләрен, декоратив биналарны һәм инженерлык элементларын саклануны тәэмин итүче чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян китергән кеше хисабына торгызылырга тиеш.

8.4. Биналарның, корылмаларның түбәләре су үткәргечләре булырга тиеш, алар жәяүлеләр һәм жәяүлеләр зоналарына агып төшә торган суның турыдан-туры эләгүенә юл куймый. Желоба, воронка, водостоклар аерылгысыз булырга һәм жыелган су күләменең үткәрүенә исәпләнергә тиеш. Жәяүлеләр зоналары булган биналар ягына чыккан су агымы жәяүлеләр юллары чикләреннән читкә китәргә тиеш.

8.5 Рәхсәт ителми:

8.5.1 түбә өстендә түбә ябу, төзелеш материаллары (көрәкләр, скрепкалар, ломнар), ремонт калдыклары, файдаланылмый торган механизмнар һәм башка предметлар төзү;

8.5.2 бина түбәләреннән боз, кар һәм чүп-чарны су агымы торбалары воронкаларына ташлау.

9. Жир кишәрлекләрен карап тоту

9.1 Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту түбәндәгеләрне үз эченә

ала:

9.1.1 чүп-чардан, яфраклардан, кардан (ишү, себерү һ.б.) һәм боздан (кар) көндөлөк жыештыру;

9.1.2 юлларның, күперләрнең, урамнарның, тротуарларның, машина юлларының, жәяүлеләр территорияләренең юл өлеше капланмаларының бозга каршы материаллары белән эшкөртү;

9.1.3 карны көрөү һәм себерү;

9.1.4 кар һәм боз чыгару (кар-боз берәмлекләре);

9.1.5 хужалык мөйданчыкларын, контейнер мөйданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп савытлары, эскөмияләр, кече архитектура формаларын һәм башкаларны чиста һәм техник яктан төзөк хөлдө урнаштыру һәм карап тоту;

9.1.6 чүп-чар жыю камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мөйданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

9.1.7 яңгырлы һәм карлы суларны чыгару;

9.1.8 каты көнкүрөш, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм алып китү;

9.1.9 тузан жыйдыруны һәм һаваның дымлануын киметү өчен территориядә су сиптерү;

9.1.10 яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү, аларны карау; территориядә гражданның тормышы һәм сәләмәтлеге, физик һәм юридик затлар мөлкөтө өчен куркыныч булган корыган агачларны һәм яшел утыртмаларны вакытында кисеп алу;

9.1.11 коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, тимер юл юлларын, күперләрне, жәяүлеләр өчен кичүләрне төзөгәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң төзөклөндөрүнең бозылган элементларын торгызу, реставрацияләү, археологик һәм башка жир эшләре уздыру;

9.1.12 гамөлдәге дөүләт стандартлары талөпләре нигезендә карау һәм яңгыр сулары агызу коеларының (яңгыр сулары канализациясе), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) карап тору;

9.1.13 чит затлар территориясенә керү мөмкинлеген һәм (яисә) рөхсәтсез урыннарда калдыклар урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгара торган, жимерелгән (сүтелгән, жимерелгән) биналарны, корылмаларны урнаштыру һәм аларның коймаларын тоту.

10. Юлларны карап тоту

10.1 Юлларны карап тотуну вөкаләтле органнар яисә муниципаль заказ урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге эш төрлөрөн үткөрүгә конкурс откан оешмалар башкара.

10.2 Юллар территорияләрен карап тоту түбөндөгеләрне үз эченә ала:

10.2.1 юллар, тротуарлар, ясалма юл корылмалары, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлау;

10.2.2 тротуарлардан (жәяүлеләр зоналары, юллар) һәм юлларның, ясалма юл корылмаларынан пычрак, чүп-чар, кар һәм боз жыештыру (кар);

10.2.3 юл өслекләрендә юу һәм су сибү;

10.2.4 газоннарны һәм яшел утыртмаларны карау;

10.2.5 жәмәгать һәм тимер юл транспортының тышкы яктырту һәм контакт челтәре баганаларын ремонтлау;

10.2.6 кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;

10.2.7 ясалма юл корылмалары составына керә торган смотр һәм яңгыр сулары коеларын, таулы канауларны һәм ачык лотокларны төзү, ремонтлау һәм чистарту;

10.2.8 коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын төзү, ремонтлау һәм ел саен буяу.

10.3 Юл өслекләрен саклау максатларында түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

10.3.1 йөк ташу;

10.3.2 бүрәнәләр, тимер балчык, торбалар, кирпич, башка авыр әйберләренә урамнарда төяү-бушату һәм аларны төзү;

10.3.3 каты өслекле шәһәр урамнары буйлап гусеница йөрешендә машиналар куу;

10.3.4 квартал эчендәге жәяүлеләр юллары, тротуарларда зур йөк транспортының хәрәкәте һәм туктап торуы.

10.3.5 юл өлешендә һәм тротуарларда төзелеш материаллары һәм төзелеш калдыкларын ыргыту һәм (яисә) складлау.

10.4 Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

10.4.1 металл юнәлеш бирүче жәяүлеләр коймаларын һәм тротуар баганаларын сезонлы буяу ел саен кышкы сезон тәмамлангандан соң, төзекләндерү айлыгы уздырылган чорда башкарыла. Буяу алдыннан коймалар ремонтланьрга, пычрактан чистартылырга, юылырга тиеш;

10.4.2 барлык юл билгеләре расланган паспортлар (схемалар) нигезендә заказчы тарафыннан билгеләнгән эшләрнең срокларында һәм тәртибендә юл билгеләре ясау башкарылырга тиеш;

10.4.3 юлларның юл билгеләре таләп ителә торган төсләр һәм яктылык-техника характеристикаларын, эләктерү коэффициентын, эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында майдан буенча сакланышын тәэмин итәргә тиеш;

10.4.4 юл билгеләрен беркетү конструкцияләре һәм системалары күренү шартларына һәм монтаж мөмкинлекләренә карап сайлана;

10.4.5 юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш;

10.4.6 вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгын китереп чыгарган сәбәпләр бетерелгәннән соң бер тәүлек эчендә алына;

10.4.7 визуаль-коммуникация системасы элементлары (транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, шәһәрнең планлаштырылган-структур элементлары күрсәткечләре (поселоклар, торак районнар, микрорайоннар) юлларда һәм транспорт чишелешләрендә аларга таба хәрәкәт итү юнәлешен күрсәтү өчен билгеләнә;

10.4.8 парковкалар (парковка урыннары) шул исәптән гомуми файдаланудагы жирле өһәмияттәге автомобиль юлының бер өлеше һәм (яисә) машина юлына һәм (яисә) тротуарга, юл кырыена тоташкан урыннар) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә файдаланылырга тиеш.

Жир асты челтәрләре карамагында булган оешмаларның 10.5 Оешмасы

коммуникация люклары һәрвакыт юл өслегендә булырга, даими рәвештә төзек хәлдә һәм ябык булырга тиеш.

Урам һәм тротуарларның юл өлешендә урнашкан люкларны, коеларны зарарланган яки жимерелгән очракта, кичекмәстән тотарга һәм 6 сәгать дэвамьнда торгызырга кирәк. Әлеге эшләрне үз карамагында коммуникация булган оешмалар башкара.

11. Шәхси торак йортларны карап тоту һәм территорияне төзекләндерү

11.1 Индивидуаль торак йортлар милекчеләре (яки) яллаучылар (алга таба - торак йортлар хужалары), әгәр закон яки килешү белән башкасы каралмаган булса, бурычлы:

11.1.1 торак йортларның, коймаларның фасадларының, шулай ук йорт биләмәләре чикләрендә башка корылмаларның тиешле торышын тәэмин итәргә. Аларны вакытында ремонтлау һәм буяуны үз вакытында башкарырга;

11.1.2 торак йортта номер тамгасы булырга һәм аны төзек хәлдә тотарга;

11.1.3 тәүлекнең караңгы вакытында яктырту фонарьларын (алар булса) кабызырга;

11.1.4 йорт биләмәләре территориясен тәртиптә тотарга һәм янәшәсендәге территориянең тиешле санитар халәтен тәэмин итәргә;

11.1.5 йорт биләмәләре чикләрендә яшел утыртмаларны тәртиптә тотарга, куакларны һәм агачларны санитар кисеп алырга, газүткәргечләрнең, кабельле һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең саклау зонасында агач утыртмаса;

11.1.6 су агызыр өчен торбаларны чистартырга, язгы чорда кар суларын агызып чыгаруны тәэмин итәргә;

11.1.7 якын-тирәдәге территориядән чистартылган карны транспорт юлы, аларда инженерлык коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү, жәяүлеләрнең үтеп керүе һәм яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәрлек итеп төзәргә;

11.1.8 вәкаләтле орган белән йорт биләмәсе чикләренең биеклеге, тышкы күренешен һәм төсен килештерергә;

11.1.9 үзәкләштерелгән канализация булмаганда бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә санитар нормалар нигезендә жирле канализация, юынгыч чокыр, бәдрәф ясарга, аларны даими рәвештә чистартырга һәм дезинфекцияләргә кирәк;

11.1.10 каты һәм эре габаритлы калдыкларны махсус мөйданчыкларда урнаштырылган контейнерларга урнаштырырга;

11.1.11 каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны билгеләнгән тәртип нигезендә үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тәэмин итәргә.

11.2 Индивидуаль торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

11.2.1 йорт биләмәләре чикләреннән читтәге киртәләр урнаштырырга;

11.2.2 йорт биләмәләре территорияләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, калдыкларның һәм чүп-чарның теләсә нинди төрләрән яндырырга;

11.2.3 күмер, тара, утын, эре габаритлы калдыклар, йорт биләмәләре территориясә өчен төзелеш материаллары төзәргә;

11.2.4 йорт биләү территориясә өчен транспорт чараларын юарга;

11.2.5 йорт корылмалары төзөргө, йорт биләмәсе территориясе өчен чүп-чар чокырлары корырга;

11.2.6 элеге территориянең урамнарында махсус транспорттан һәм жыештыру техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган яисә аларга комачаулаучы киртэләр урнаштырырга;

11.2.7 территорияне төзөкләндерү элементларын жиимерегә һәм бозарга, сулыкларны пычратырга;

11.2.8 йортка ия булган территория өчен комплектлаштырылган (төзөк булмаган) транспорт чарасын сакларга;

11.2.9 Тирә-ягындагы территорияне теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә.

12. Су сиптерү канализациясе челтәрләрен, күзәтү һәм яңгыр коеларын, су чыгару корылмаларын карап тоту

12.1 Карау һәм яңгыр сулары коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәэмин итә торган төзөк хәлдә булырга тиеш.

12.2 Кабул итү бүлмәләрен, тупик, карау һәм башка коеларны һәм камераларны төзөк техник хәлдә тоту, чистарту һәм тоту гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужалары тәэмин итә.

12.3 Шәһәрдә магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализациясе челтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү махсуслаштырылган оешмалар белән шәһәр бюджетында шушы максатларга каралган акчалар цикләрендә төзелгән шартнамәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

12.4 Ведомстводагы яңгыр канализациясе челтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар акчалары исәбеннән башкарыла.

12.5 Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотучы махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тиешле куркынычсыз хәлдә ярдәм күрсәтелергә тиеш.

12.6 яңгыр канализациясе коллекторларын саклау максатыннан коллектор күчерешеннән һәр якка 2 м саклау зонасы урнаштырыла.

12.7 Яңгыр канализациясе коллекторларының саклау зонасы цикләрендә тиешле документларны рәсмиләштермичә һәм эксплуатацияләүче оешма белән язмача килештермичә, гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

12.7.1 жир эшләрен башкарырга;

12.7.2 су асты канализациясе челтәрләрен жиимерегә, су алу люкларын ватарга яки жиимерегә;

12.7.3 сәүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмалары төзөргә, урнаштырырга;

12.7.4 сәнәгать, көнкүреш калдыкларын, чүп-чарны һәм башка материалларны ташларга.

12.8 Су үткәргечләр, канализация, яңгыр жайланмалары, системалар, челтәрләр һәм корылмаларның төзөксезлеге, шулай ук газ, тротуарларга, урамнарда һәм ишегалды территорияләренә су агып төшү рөхсәт ителми.

12.9 Шәһәр территориясендә йота торган коеларны һәм парга әйләнү майданчыкларын төзү рөхсәт ителми.

12.10 Яңгырлы коеларның рәшәткәләре даими рәвештә чистартылган хәлдә булырга тиеш. Аларның үткәрү сәләтен чикләүче рәшәткәләрне һәм коеларны тыгып, тутырырга ярамый. Коелау канализациясенә күзәтү һәм яңгыр сулары коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елына кимендә ике тапкыр башкарыла. Смотр һәм яңгыр сулары коеларын чистарткандан соң, барлык пычанулар кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

12.11 Смотр коелары люкларын тоташтыру юл өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар өслекле бер дәрәжәгә башкарылырга тиеш.

12.12 Юл өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар, 2 см дан да артыкка булмаган яшел зоналар, су сиптерү коелары люкларын катнаштыру дәрәжәсе 3 см дан артмаска да мөмкин.

12.13 Түбәләре яки рәшәткәләре жимерелгән яки булмаган коммуналь коелар эксплуатацияләүче оешма тарафыннан чикләнгән, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнгән һәм билгеләнгән вакытта алыштырылган булырга тиеш.

12.14 инженерлык челтәрләрендә планлы эшләр вакытында канализация агынтыларын - канализация челтәренә иң яқын коеларына, суүткәргеч суы һәм жылылык челтәрләреннән су - яңгыр канализациясенә (ул булганда). Юлга су ташлау тыела.

12.15 Агып чыгу нәтижеләрен бетерү зыян күргән инженерлык челтәрләре хужалары акчалары исәбеннән дә башкарыла.

12.16 Яңгыр канализациясе челтәрләренә төзек техник торышы өчен җаваплылык (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне үз вакытында ябу) эксплуатацияләүче оешмаларга йөкләнә.

13. Элементнең техник чараларын һәм электр линияләрен карап тоту

13.1 Кабельле электр линияләрен, кабельле элемент линияләрен, телевидение, радио, Интернет линияләрен һәм биналарны инженер-техник тәэмин итү өчен билгеләнгән башка шундый челтәрләрне урнаштыру җир асты юлы белән (траншеяларда, каналларда, тоннельләрдә) гамәлгә ашырыла.

13.2 Биналарга тышкы коммуникацияләрне башка ысул белән (һава, җир өсте) үткәрү, файдаланыла торган оешмаларның техник шартларын алу шарты белән, аларны җир астында урнаштыру мөмкин булмаган очракта гына рөхсәт ителә.

13.3 Асылмалы элемент линияләрен, электр линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында куллану рөхсәт ителми:

13.3.1 ижтимагый һәм тимер юл транспортының контактлы челтәрләренә терәкләре һәм элементлары һәм тышкы яктырту терәкләре;

13.3.2 автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары: светофорларны, юл билгеләрен урнаштыру өчен билгеләнгән юл киртәләре, элементлар һәм конструкцияләр;

13.3.3 фасадларның элементлары, түбәләр, бина диварлары һәм корылмалар (төтен, вентиляция, телевидение һәм радионы күмәк кабул итү системалары антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр).

13.4 Рөхсәт ителми:

13.4.1 кабельләр салганда, бер бинадан икенчесенә һава юлы белән юлларны кисеп чыгарга;

13.4.2 Кабель запасларын бүлүчө муфт шкафыннан тыш урнаштырырга.

13.5 Милекчелэр (хужалар) электр белән тээмин итү челтэрләрэн, элементнең техник чараларын (кабельләр, кабельләрне беркетү элементлары, бүлү һәм муфт шкафлары һәм башкалар), шулай ук алар ярдәмендә тиешле хәлдә кушыла торган техник җайланмаларны (өслекләрне һәм/яки изоляция тышчасын булдырмыйча, буяу булмау, коррозия һәм / яки механик зарарланулар булу, үткәргечләр һәм / яки аларны электр тапшыру терәкләренә һәм / саннарына) тотарга тиеш.

13.6 Хәрәкәтле радиотелефон элементәсе җайланмаларын урнаштыру Иннополис шәһәрендә хәрәкәтчән радиотелефон элементәсе җайланмаларын урнаштыру Регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

14. Тышкы яктырту объектларын (чараларын) карап тоту

14.1 Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаклары (шул исәптән жыю, туклыклы пунктлар, идарә әржәләре) керә.

14.2 Урамнар, юллар, майданнар, жәяүлеләр өчен тротуарлар, торак кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләре тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

14.3 Урамнарны, юлларны, майданнарны, микрорайон территорияләрен тышкы яктырту кичке караңгыда табигый яктырту дәрәжәсе 20 лк кадәр кимегәндә, ә иртәнге караңгыда 10 лк кадәр күтәрелгәндә сүндерелә.

14.4 Торак йортларның подъездларын, архитектура-сәнгать яктырту системаларын тышкы яктырту җайланмаларын яндыру һәм сүндерү урамнарны яктырту режимында башкарыла.

14.5 Биналарның һәм корылмаларның милекчелек формаларына карамастан, биналарның һәм корылмаларның архитектур-сәнгать яктырткычлары булуын һәм эшләвен проектлар нигезендә тээмин итәргә тиеш.

14.6 Төп майданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә эшләмәүче яктырткычлар саны 3% тан артмаска тиеш, башка шәһәр территорияләрендә (район билгеләнешендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5%, жир асты кичүләрендә - 10% көндөзгә һәм кичке режимнарда (яндырылган 10 яктырткычта бер ялгыш рөхсәт ителә).

14.7 терекөмеше булган газ разрядлы лампалар бу максатлар өчен билгеләнгән махсус биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсуслаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

14.8 Күрсәтелгән типтагы лампаларны шәһәр чүплекләренә, чүп эшкәртү заводларына чыгару рөхсәт ителми.

14.9 Тышкы яктырту җайланмаларының металл баганалары, кронштейннары һәм башка элементлары чиста булырга, крен, коррозия чыганаклары булмаска һәм кирәк саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән буялырга, ләкин өч елга бер тапкырдан да сирәгрәк булмаска һәм төзек хәлдә калырга тиеш.

14.10 Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны яктырткычларын тоту һәм ремонтлау муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә төр эшләрне үткәргә конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14.11 Торак йортларны гамәлгә кертү жайланмаларына тоташтырылган йорт яны яктырткычын тоту һәм ремонтлау идарәче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14.12 Тышкы яктырту терәкләре, жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләре, яклау, бүлү киртәләре, юл корылмалары һәм юллар жиһазлары элементлары буялган булырга, язмалардан һәм теләсә нинди мөгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзек һәм чиста булырга тиеш.

14.13 Тышкы яктырту баганаларын, жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрен алмаштырганда күрсәтелгән конструкцияләр демонтажланырга һәм өч тәүлек эчендә челтәрләр хужалары тарафыннан чыгарылырга тиеш.

14.14 Тышкы яктыртуның сынган терәкләрен чыгару юллардагы терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән, калган территорияләрдә - шундый кирәк (демонтаж) табылганнан соң бер тәүлек эчендә башкарыла.

14.15 Жәмәгать (тимер юл) транспортының яктырту һәм контакт челтәре терәкләрендә урнаштырылган барлык элементларның һәм объектларның төзек һәм куркынычсыз тышкы хәлгә өчен әлеге терәкләрнең милекчесе (хужасы) җаваплы.

14.16 Электр тапшыру линияләренең өзекләре, терәкләрнең, изоляторларның зарарланулары булганда тышкы яктырту жайланмаларын эксплуатацияләү рөхсәт ителми.

14.17 Кабельле линияләр һәм электр линияләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйлә тышкы яктырту жайланмалары эшендә тәртип бозуларны, ачыкланганнан соң ук кичекмәстән юкка чыгарырга кирәк.

14.18 чыбыкларны һәм кабельләргә һәм тышкы яктырту жайланмаларына рөхсәтсез тоташтыру һәм ялгау рөхсәт ителми.

14.19 Тышкы яктырту чаралары белән жиһазланган тышкы яктырту объектларының яисә объектларның милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар түбәндәгеләргә бурычлы:

14.19.1 урамнарны, юлларны тиешенчә яктыртуны, терәкләрнең һәм яктырту жайланмаларының сыйфатын күзәтеп торырга, бозылганда яисә зарарланганда үз вакытында ремонт ясарга;

14.19.2 билгеләнгән тәртип нигезендә яктырткычны кабызуны һәм сүндерүне күзәтергә;

14.19.3 тышкы яктыртуны һәм бизәүне урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;

14.19.4 тышкы яктырту фонарьларын үз вакытында алыштырырга.

14.20 Аерым яктырткычларның яктырту вакыты төзексезлекләр ачыкланган яки тиешле хәбәр килгән вакыттан алып 10 тәүлектән артмаска тиеш.

14.21 Тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының мачта һәм тышкы яктырту баганалары тирәсендә территорияләргә җыештырган өчен җаваплылык тротуарларны җыештыру өчен җаваплы затларга йөкләнә.

14.22 Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә якин территорияләргә, автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) башка инженерлык корылмаларын җыештыру өчен җаваплылык әлеге объектлар урнашкан территорияләр хужаларына йөкләнә.

15. Кече архитектура рәвешләрен карап тоту

15.1 Кече архитектур формаларга: монументаль-декоратив бизәләш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары, су жайланмалары, муниципаль жиһазлар, шәһәр территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар керә.

15.2 Кече архитектура рәвешләрен карап тоту бирелгән жир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир кишәрлекләренә хокукка ия булучылар тарафыннан гамәлгә ашырыла - вәкаләтле орган яисә муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге эшләренә үткәрүгә конкурс откан оешма тарафыннан тәэмин ителә.

15.3 Кече архитектура формалары хужалары бурычлы:

15.3.1 чиста һәм төзек хәлдә кече архитектура формаларын карап тоту;

15.3.2 язгы чорда кече архитектур формаларны планлы рәвештә карап чыгарга, аларны иске буядан, күгәрәктән, юудан, буядан чистартырга, шулай ук сынган элементларны алыштырырга;

15.3.3 кышкы чорда кече архитектур формаларны, шулай ук аларга кар һәм боздан якын килүләренә чистартырга;

15.3.4 кырлы өслек белән комлыклар корырга, комлыкларда елга кимендә бер тапкыр ком кисәкләрен алыштырырга;

15.3.5 балалар, спорт, хужалык майданчыклары һәм ял итү майданчыклары жайланмаларының конструктив элементларының ныклығы, ышанычлылығы һәм иминлегә таләпләренә туры килүен күзәтергә;

15.3.6 фонтаннар эшләү чорында су өслеген көндәлек чүп-чардан чистартырга.

15.4 Рөхсәт ителми:

15.4.1 кече архитектур формаларны билгеләү буенча кулланмау (балалар уен майданчыкларында өлкәннәрнең ял итүе, спорт майданчыкларында эчке киём һ.б.);

15.4.2 теләсә нинди мәгълүмати-басма продукцияне кече архитектура формаларында элөп куярга һәм ябыштырырга;

15.4.3 кышкы чорда кечкенә архитектура формаларын, шулай ук аларга якынлашу юлларын кардан һәм боздан чистартырга;

15.4.4 фонтаннарда коенырга.

16. Капиталь булмаган стационар корылмаларны карап тоту

16.1 Капиталь стационар булмаган гадәттә жиңел конструкцияләрдән ясалган, күмелгән фундаментлар һәм жир асты корылмалары төзелешен күздә тотмый торган корылмалар – ваклап сату сәүдәсе, юлда көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану объектлары, тукталыш павильоннары, жир өсте бәдрәф кабиналары, бокс гаражлары, башка капитал булмаган характердагы объектлар. Корылмаларны бизәү материаллары санитар-гигиена таләпләренә, янгынга каршы куркынычсызлык нормаларына, шәһәр дизайны һәм яктыртуның архитектура-сәнгать таләпләренә, шәһәрнең барлыкка килгән мохитенең характерына һәм озак вакытлы эксплуатация шартларына жавап бирергә тиеш. Витриналарны пыялалаганда, пыяласыз, бәрелешләргә чыдам материаллар, куркынычсыз ныгытучы күп катламлы пленкалы

тышлыклар, поликарбонатлы паялалар кулланырга кирек. Мини-маркетлар, мини-базарлар, сәүдә рәтләре проектлауда жиңел конструкцияләрдән башкарыла торган тиз төзелә торган модульле комплекслар кулланырга.

16.2 Шәһәр территориясендә капитал булмаган стационар булмаган корылмаларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү рөхсәт (киләшү), төзекләндерү проекты (тышкы бизәү эскиз проекты) нигезендә Иннополис шәһәре Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән башкарыла һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламаска, янгынга каршы таләпләрне, алар урнашкан территория һәм биналарны инсоляцияләү шартларын бозарга, визуаль яктан начарланырга тиеш түгел. Теркәлгән мәдени мирас (табигать) ядкарьләренең саклау зоналары чикләрендә һәм жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләре зоналарында корылмалар (биеклек, киңлек, сузык) урнаштырганда, функциональ билгеләнеш һәм аларны урнаштыруның башка шартлары ядкарьләргә саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау вәкаләтле органнары белән килештерү узарга тиеш.

16.3 Жир кишәрлеген арендау шартнамәсе срогы тәмамлангач, стационар булмаган корылма арендатор тарафыннан демонтацияләнергә, ә жир кишәрлеге бушатылырга һәм башлангыч халәткә китерелергә тиеш.

16.4 Капитал булмаган стационар булмаган корылмаларның хужалары булган юридик һәм физик затлар:

16.3.1 аларны ремонтларга һәм буярга. Ремонт проект документациясендә билгеләнгән тышкы күренешен һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

16.3.2 янәшәсендәге территориядә яшел утыртмаларның, газоннарның, бордюр ташының, кече архитектура формаларының (алар булса) сакланышын күзәтергә, әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә күрсәтелгән территорияне карап торырга;

16.3.3 катнаш стационар булмаган корылмалар янындагы урналарны билгеләргә, кирек булган саен көн дәвамында калдыклардан чистартырга, ләкин тәүлеккә бер тапкырдан да ким түгел, урналарны елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә буярга;

16.3.4 билгеләнгән тәртиптә килештерелгән мондый корылма проекты (паспорты) нигезендә стационар булмаган, капитал булмаган стационар корылмаларда тышкы мөгълүмат чараларын урнаштырырга һәм эксплуатацияләргә.

16.4 Рөхсәт ителми:

16.4.1 проектларда каралмаган, янкорманың, козырекларның, лапасларның һәм башка конструкцияләргә капитал булмаган стационар булмаган корылмаларына төзергә;

16.4.2 сәүдә-суыткыч жиһазларын стационар булмаган корылмаларга якин куярга;

16.4.3 тараны, товарларны, детальләргә, кирәкмәгән стационар булмаган корылмаларның һәм аларның түбәләрендә көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны берләштерергә, шулай ук склад максатлары өчен капитал булмаган стационар булмаган корылмаларны кулланырга;

16.4.4 стационар булмаган корылмалар арасында жиһазлар, калдыклар белән янгынга каршы өзеклекләр урнаштырырга;

16.4.5 вестибюльләр козыреклары астында, биналар аркаларында, газоннарда, майданчыкларда (балалар ялы, спорт, транспорт тукталышлары), шәһәр пассажир транспорты майданчыкларында, яңгыр сулары һәм канализация челтәрләренә саклау зонасында, торбаүткәргечләрдә, тукталыш павильоннарыннан 10 м ераклыкта, вентиляция шахталарына кадәр - 25 метрдан кимрәк, торак урыннар тәрәзәләренә кадәр, сәүдә предприятиеләре витриналарында - 20 метрдан кимрәк, агачларга кадәр 3 метрдан да кимрәк арада урнашу.

17. Күмү урыннарын карап тоту

17.1 Этик, санитария һәм экология таләпләренә туры китереп бирелгән җирләү урыннарын тоту федераль законнар таләпләре һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән җирләү урыннарын тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

17.2 Мәет җирләү урыннарын санитар карап тотуны вәкаләтле орган яисә муниципаль заказны урнаштыру нәтиҗәләре буенча әлеге эш төрен үткәргә конкурс откан махсуслаштырылган оешма гамәлгә ашыра.

17.3 Җирләү урынын карап торуга карата таләпләр:

17.3.1 зиратларда җәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Иҗтимагый бәдрәфләр территорияләрендә урыннар чистартылырга тиеш;

17.3.2 зират территориясендә чүп-чар һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган саен 3 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чыгарылырга тиеш;

17.3.3. Күмү урыннары территориясендә агач һәм куаклар утыртуга юл куелмый;

17.3.4 ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рөхсәт ителми. Авария агач утыртмалары ачыкланганнан соң бер тәүлек эчендә киселергә тиеш;

17.3.5 мәрхүмнәрнең каберләре яки шәхесе ачыкланмаган каберләре пычрак һәм чүп-чардан чистартылырга, калкулык һәм кабер ташы белән җиһазланырга тиеш. Үләннең биеклеге күмү участогы чикләрендә 15 см дан артмаска тиеш.

17.4 Кышкы чорда җирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

17.4.1 зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнарыннан башка тигез кар катламы булу рөхсәт ителә;

17.4.2 үзәк юл, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның юл өлешен эшкәртү кар яуганнан соң ук башланырга тиеш;

17.4.3 беренче чиратта кар чыгаруны, бозны ватуны һәм үзәк һәм подъезд юлларыннан кар-бозны алуны башкарырга;

17.4.4 мәет җирләү урыннарының җәяүле зоналарында бозга каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарга, куакларга салу рөхсәт ителми.

17.5 Җәйге чорда җирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

17.5. 1 үзәк юл, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

17.5.2 Яшел үсентеләрне санитар кисеп алу, чүп үләннәрен кисү буенча чаралар ел саен үткәрелергә тиеш.

17.6 Күмү урынын, кабер өсте корылмасын (төрөлөр, һәйкәлләр, плиталар, склеплар һ.б.) карап тоту, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, колумбарийдагы нишаны карау ир белән хатын, туганнары, үлгән яки башка зат тарафыннан санитария таләпләрен мәжбүри үтәг башкарыла.

18. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын карап тоту

18.1 Автотранспорт чараларын (алга таба - стоянка) һәм аларга якин территорияләренә озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын тоту гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлегә Кагыйдәләр нигезендә стоянкалар урнаштыру өчен бирелгән жири кишәрлегенә (алга таба - хужасы) хокук иясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

18.2. Хужалар түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

18.2.1 Территорияләренә бөтен периметры буйлап механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыклы киртә куеп торырга;

18.2.2 стоянкаларның техник торышын, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан, мөгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуын күзәтергә;

18.2.3 Материалларны жыюга, комплектсыз транспортны саклауга, тукталыш территорияләрендә һәм тукталышларга якин территорияләрдә төрле конструкцияләргә юл куймаска;

18.2.4 дежур персонал өчен биналар белән жиһазландырырга (гомуми мәйданы 10,0 кв.м дан артмаган персоналны дежур тору өчен, жиңеләйтелгән типтагы конструкцияләрдән эшләнгән, алга таба тышкы стенааларны заманча бизәу материаллары белән нейтраль төсләр гаммасы белән эшләнгән махсус объектлар урнаштыру рәхсәт ителә).

18.2.5 куеп тору территорияләренә гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры килә торган яктылык тигез таралуны тәмин итә торган тышкы яктырту белән жиһазларга;

18.2.6 территорияләрдә проектта каралмаган башка капитал һәм вакытлы биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, лапаслар һ.б. төзү булдырмаска;

18.2.7 ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильләр юу һәм автомобиль кую урыннары территорияләрендә юл куймаска;

18.2.8. санитария һәм янгынга каршы кагыйдәләренә үтәп, стоянкалар территорияләренә карап тоту;

18.2.9 даими рәвештә тирә-юндәге территорияләренә санитар эшкәртәргә һәм чистартырга, калдыклар жыю өчен контейнерлар (урналар) билгеләргә, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими рәвештә чыгаруны тәмин итәргә;

18.2.10 автостоянканың урнашу урынын һәм хезмәт күрсәтүләренә, билгеләр, шулай ук гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры килә торган билге белән билгеләнгән каты өслекле стоянкага килү юлларын махсус жиһазларга;

18.2.11 инвалидларның стоянкалар территориясенә тоткарлыксыз керүен тәмин итәргә һәм инвалидларның махсус автотранспорт чараларын кую өчен кимендә 10 % урын (кимендә бер урын) бүлеп бирергә. Инвалидлар махсус автотранспорт чараларын кую өчен урыннардан «Россия Федерациясендә

инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 октябрдәгә 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясы нигезендә бушлай файдаланалар.

19. Шәһәр территориясен бәйрәмчә бизәү

19.1 Шәһәр территориясен бәйрәмчә бизәү дәүләт, шәһәр һәм милли бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгаларга бәйле чаралар уздыру чорында Иннополис шәһәре Башкарма комитеты карары буенча башкарыла.

19.2 Бәйрәм бизәлешенә дәүләт һәм муниципаль флаглар, лозунглар, гирлянда, панно вывескасы, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе жайланмасы керә.

19.3 Бәйрәм бизәлеше концепциясе Иннополис шәһәре Башкарма комитеты раслаган бәйрәм бизәлеше объектларын һәм элементларын урнаштыру һәм чаралар программасы белән билгеләнә.

19.4 Бәйрәм бизәлеше элементларын эзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын төшерергә, зарарларга һәм начарлатырга ярамай.

20. Шәһәр территориясен жыештыру һәм карап тотуга гомуми таләпләр

20.1 Шәһәр территориясен жыештыру һәм аны карап тоту түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

20.1.1 жәйге чорда - 15 апрельдән 14 октябргә кадәр;

20.1.2 кышкы чорда - 15 октябрдән 14 апрельгә кадәр.

20.2 Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына бәйле рәвештә, Иннополис шәһәре Башкарма комитеты тарафыннан тәзәтелә ала.

20.3 Шәһәр территориясен жыю түбәндәгеләрне үткәру юлы белән башкарыла:

20.3.1 шәһәр территориясен жыю, жыештыру буенча системалы эш;

20.3.2 берәмлек массакуләм чаралар (өмәләр) Иннополис шәһәре Башкарма комитетының хокукый актлары нигезендә.

20.4 Шәһәр территориясен жәйге чорда жыю шәһәр территориясен карап тоту буенча башка эшләрне, юу, су сибү, себерү һәм уздыру юлы белән шәһәр территориясенәң пычрануын һәм тузанлануын киметү максатында башкарыла һәм үз эченә ала:

20.4.1 Урам-юл челтәре объектларының һәм су сиптерү каналы белән жиһазландырылган башка территорияләрнең ясалма өслекле, тузаннан һәм пычрактан юылуы (коры көннәрдә - су сибү), су сиптерү канализациясе белән жиһазландырылган (23.00 дән 7.00 гә кадәр механик һәм кул ысулы белән башкарыла). Ясалма өслекле юл өслекләрен, мәйданнарын, тротуарларын һәм башка территорияләрне юу бөтен киңлегә буйлап башкарыла;

20.4.2 Яңгыр канализациясе рәшәткәләрен чистартырга;

20.4.3 бөтен территориядән чүп-чар жыю;

20.4.4 ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларының, бакча һәм урам жиһазларының, урналарның, спорт һәм балалар мәйданчыкларының, коймаларның, бордюрларны буяу;

20.4.5 Вакытлы рәвештә үләнне (үләннең биеклегә 15 см дан артык булганда)

һәм чаптырылган үләнне тәүлек дәвамында жыюны;

20.4.6.яфрак коелу чорында - тәүлеккә бер тапкыр коелган яфракны жыю һәм алып чыгу;

20.4.7 территорияләрне жыештыру, шул исәптән сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятиеләр янында автотранспортны кую урыннары, ул 8.00 сәгатькә тәмамланырга тиеш;

20.4.8 юудан соң бордюры янында лотокларны жыештыру.

20.5 Жыелган чүп-чар, катнашма, яфрак, чабылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләр нигезендә чыгарылырга тиеш.

20.6 Территорияләрне жыештыру өчен җаваплы оешмалар яфрак коелу чорында урамнар һәм юллар буйлап газоннардан коелган яфракларны жыеп алып чыгалар.

20.7 Агачларның һәм куакларның тирәсенә яфраклар жыю тыела, жылылык сөюче үсемлекләрнең жылыту очрактарыннан тыш.

20.7.1 Кышкы чорда гомуми кулланылыштагы территорияләрне жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

20.7.2 юл өслекләрен һәм тротуарларны кардан, кар һәм чүп-чардан чистарту;

20.7.3 бозлавык барлыкка килгәч җәяүлеләр зоналарына, баскычларга ком сибү, юл япмаларын бозлавыкка каршы материал белән эшкәртү;

20.7.4 язгы чорда карны йомшарту һәм эрегән суларны читкә чыгаруны оештыру.

20.8 Шәһәр территориясендә башкарыла торган жыештыру эшләре технологиясе һәм режимнары һава шартларына бәйсез рәвештә транспорт чараларының һәм җәяүлеләрнең каршылыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

20.9 җәяүлеләр өчен тротуарларны, җир өсте кичүләрен, кышкы чорда баскычларны жыештыру үзенчәлекләре:

20.9.1 җәяүлеләр өчен тротуарлар, җир өсте кичүләре, баскычлар күрсәтелгән корылмаларның җәяүле өлешенең бөтен киңлегенә буйлап кардан чистартылырга тиеш. Чистарту вакыты кар яуганнан соң тугыз сәгатьтән артмаска тиеш;

20.9.2 интенсив кар яву чорында (тәүлегенә 10-15 см яңа яуган кар) җәяүлеләр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

20.9.3 бозлавыкка каршы материаллар белән, беренче чиратта баскычлар эшкәртелә, аннары тротуарлар (бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү вакыты тайгак табылганнан соң дүрт сәгатьтән артмаска тиеш);

20.9.4 калдыклар һәм химик реагентлар белән пычранмаган юеш карны газонга яки бу максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшеллекләр саклану һәм эрегән су агымын тәмин итү шарты белән жыярга рөхсәт ителә.

20.10 Иннополис шәһәре территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

20.10.1 урамнарда, мәйданнарда, яшел утыртмалары булган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүпләргә;

20.10.2 гамәлдәге законнар нигезендә бирелгән гомуми файдаланудагы территорияләрдә мемориаль кабер корылмаларын (истәлекле корылмаларны, коймаларны) урнаштырырга;

20.10.3 әлеге максатларда каралмаган урыннарда, шул исәптән җәмәгать

транспортының муниципаль маршрутларының соңғы пунктларында юуны, салонны чистартуны һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтүне башкарырга;

20.10.4 биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, кече архитектура формаларын һәм гомуми файдаланудагы территорияләрдә төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм жиһазларга, шулай ук аларны үз белдеге белән үзгәртеп корырга һәм күчәрүне башкарырга;

20.10.5 язулар, рәсемнәр төшерергә, мәгълүмати-басма продукцияне ябыштырырга һәм транспорт, стеналарын, баганаларын, коймаларын (коймаларын) һәм бу максатларда каралмаган башка объектларында, көтү тукталышларында граффити ясарга;

20.10.6 бирелгән жир кишәрлекләренең чикләреннән һәм (яисә) коймаларыннан читтә күчәткән мөлкәтне кушарга һәм сакларга;

20.10.7 тротуарларда, газоннарда, юлларда тара, сәнәгать товарлары һәм башка сәүдә предметлары урнаштырырга.

20.10.8 Билгесез урыннарда кар өеп кую;

20.10.9 тимер-бетон блоklar, баганалар, киртәләр, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка жайланмалар кую юлы белән квартал эчендәге машина юлларын һәм тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

20.11 Шәһәр территориясендә чүп-чар (кар, грунт һ.б.) ташланган очракта, мондый хокук бозуларга юл куйган затлар ачыкланганда хокук бозуларны 10 көннән дә артмаган вакытта бетерү буенча чаралар күрә.

20.12 рәхсәтсез урыннарда калдыклар урнаштырган затлар бу территорияне жыештыру һәм чистартуны үз исәбенә башкарырга, ә кирәк булганда - жир кишәрлеккә рекультивацияләүне үз исәбенә башкарырга тиеш.

20.13 Сайланмаган урында калдыкларны урнаштырган зат 20 тәүлек эчендә ачыкланмаган очракта, калдыкларны алып ташлау һәм рәхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү өсеге территорияне жыештыру өчен жаваплы оешмалар (яисә, өсеге төр хезмәтләренә алу шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

20.14 Билгеләнгән төр типтә бирелмәгән һәм муниципаль милектөгә жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) барлыкка килә торган чүплекләренә бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

21. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын жыештыру

21.1 Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юллар) жыю юлларны, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), жәмәгать транспортын, ясалма юл корылмаларын пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан даими чистарту чаралары комплексын үз эченә ала.

21.2 Язгы-жәйгә чорда юлларны юдыру, су сибү, тузанны бетерү, себерү һ.б.

21.3 Көзгә-кышкы чорда юлларны жыештыру һәм чүп-чар, кар һәм боз чыгаруны, пычракны жыюны, бозга каршы материаллар (комлы катнашма, ком, техник тоз, мәрмәр һәм гранит валчыкларынан тыш), тротуарларны коры ком сибүне күздә тоту.

21.4 Юлның йөрү өлөшөн, күчөп йөрү һәм резерв полосаларын, юлларның лотковый зоналарын, юлларны себерү (алдан дымландырып) көндөзгө вакытта 8.00 сәгатътән 21.00 сәгатъкә кадәр, ә транспортның интенсив хәрәкәте булган магистральләрне һәм урамнарны төнгө вакытта 23.00 сәгатътән 7.00 сәгатъкә кадәр башкарыла.

21.5 Бөтөн киңлеге, майданнарның, магистральләрнең, урамнарның һәм юлларның ясалма өслөклөрөнөң, ясалма юл корылмаларының ююлуы төнлө (23.00 дән 7.00 гә кадәр) һәм көндөзгө (7.00 дән 23.00 кадәр) вакытта башкарыла.

21.6 Юлны юганда су агымы белән тротуарларга, газоннарга, жәмәгать транспортын көтү тукталышларына, якин урнашкан бина фасадларына, сәүдә объектларына һ. б. чүп-чар чыгарырга ярамай.

21.7 Эссе көннөрдә (һава температурасы 25 °С дан югары булганда) юлларга су сиптерү 12.00 сәгатътән 16.00 сәгатъкә кадәр интервал белән башкарыла.

21.8 Юллар буенда урнашкан урналарны чистарту көнөнә кимендә бер тапкыр, тукталыш майданчыкларында көнөнә ике тапкыр башкарыла.

21.9 Жәмәгать транспортының көн бую чүп-чар чыгару майданчыклары калдыклар жыю өчен биотуалет һәм контейнерлар белән жиһазландырыла.

21.10 Жәйгә чорда майданчыклар катнашма, пычрак һәм тузаннан чистартыла, кышкы чорда кар чистартыла, бозлавык вакытында бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртөлө.

21.11 Жәмәгать транспортының көтү павильоннары тузанланмаган, буялган һәм юылган, санкцияләnmөгөн мөгълүмати-басма продукциядән, граффитидан чистартылган булырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш.

21.12 Ижтимагый транспортны көтү павильоннарын жыю аена кимендә сигез тапкыр, кышкы чорда кирәк булган саен башкарылырга тиеш.

21.13 Аерым элементлар буенча юлларны жәйгә жыештыруга таләпләр:

21.13.1 юлның бер өлөшө төрлө пычранулардан тулысынча чистартылырга һәм бөтөн киңлеге буенча ююлырга тиеш. Жәйләштыру сызыклары белән билгеләнгән көзгө, резерв полосалар комнан һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш;

21.13.2 ике метрлы лотковый зоналарда грунт-комлы нанослар һәм пычранулар булырга тиеш түгел. Махсулаштырылган машиналарның эш цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин комлы кисәкчөләр һәм төрлө вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

21.13.3 тротуарлар һәм аларда урнашкан жәмәгать транспортының көтү тукталышлары грунт-комлы нанослардан, төрлө чүп-чардан һәм юылудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жыештыру цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин булган вак ком һәм вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

21.13.4 Юл кырылары эре габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

21.13.5 Бүленү полосалари даими рөвештә ком, пычрак һәм вак чүп-чардан чистартылырга тиеш. Шудырма стеналар, металл киртөләр, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына кимендә ике тапкыр ююлырга тиеш.

21.13.6 газоннар рөвешендә эшлөнгөн бүлү полосалари чүп-чардан арындырылырга тиеш, үлән капламының биеклегө 10 - 15 см дан артмаска тиеш;

21.13.7 юлның бүленгән полосасында үлән капламының биеклегө 10 - 15 см дан артмаска тиеш.

21.14 Юлларны кышкы жыештыруга таләпләр:

21.14.1 кышкы чорда юлларны жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

21.14.1.1 юлны һәм жәмәгать транспортын көтү тукталышларын кардан һәм боздан чистарту, карны көрөү, валларга күчерү һәм чыгару;

21.14.1. юл өлешен, тротуарларны, жәмәгать транспортын көтү тукталышларын кар ява башлагач һәм бозлавык барлыкка килгәч бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртү;

21.14.2 юллар, тротуарлар, парковкалар (парковка кесәләре), жәмәгать транспортын көтү тукталышларынан карны жыештыру кар катламы урнаштырылганнан алып даими рәвештә башкарылырга тиеш;

21.14.3 кар яву вакытында тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының көтү тукталышларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш. Жәмәгать транспортын, юл чатларын, жәяүлеләр өчен кичүлөрдән, көтү тукталышларынан кар тәүлек дәвамында чыгарылырга тиеш;

21.14.4 юлларның йөрү өлешен механикалаштырылган ысул белән (жыештыру техникасы комплекслары) жыештырганда һәм кар валлары барлыкка килгәндә, валларны жәяүлеләр үтү урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре), жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, юллар алдында күчерергә кирәк;

21.14.5 Юлларның һәм аңа якин тротуарларның юл өлешеннән чистартыла торган кар киң урамнарда, мәйданнарда һәм аерым полосуларга проспектларда, юл кырыйларында, башка урамнарда - юлның алгы өлешенә (юлның бер яисә ике ягынан юллар киңлегенә карап) күчерелә һәм өемнөргә формалаша.

21.14.6 чатларда, жәмәгать транспортының көтү тукталышларында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында, яңгыр сулары коелары урнашкан урыннарда кар өемнөре чистартыла: юл чатында - жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту мәйданчыгының озынлыгына, жәяүлеләр өчен кичү юлларында - күчеш киңлегенә, ләкин кимендә 5 метрга, яңгыр сулары агып торган коеларда - кимендә 1,5 метрга.

21.14.7 кар өенең киңлегә 2 м дан артмаска тиеш;

21.14.8 Кар беренче чиратта күперләрдән һәм юлүткөргечләрдән, жәмәгать транспортының маршрут хәрәкәте булган тар урамнардан, пассажир транспорты тукталышларынан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары туплану мөмкинлегә булган башка урыннардан алына;

21.14.9 кар яуган вакытта юлларның юл өлешендә кар кар эретү станцияләренә яки билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус урыннарда, ул тәмамланган вакыттан алып алты сәгатәтән дә соңга калмыйча чыгарылырга тиеш.

21.14.10 юлларны жыештырганда тышкы яктырту терәкләренә, терәк калканнарының, идарә итү шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның саклануын, шулай ук юл буйлап механикалаштырылган кар жыю вакытында яшеллекләренә саклануын тәэмин итөргә кирәк.

21.15 Кар эрү станцияләре яки махсус билгеләнгән урыннар керү юллары, яктырту, көнкүреш биналары һәм коймалар белән жиһазландырыла;

21.16 Экстремаль шартларда юлларны жыештыру өчен вәкаләтле орган юлларны жыештыру буенча чаралар комплексын күздә тоткан эшләренә авария планын эзерләргә тиеш.

21.17 рөхсәт ителми:

21.17.1 юлларның һәм юлларның йөрү өлешенә, квартал эчендәге юллардан,

ишегалды территориялөрөннән, предприятиеләр, оешмалар, төзелеш майданчыклары, сәүдә объектлары территориялөрөннән 8.00 сәгатътән соң чистартыла торган боз, карны шулай ук юлның йөрү өлешен жыештыручы кеше белән килешү булмаганда күчерергә яки алып куерга;

21.17.2 тротуарларда, жәмәгать транспортының көтеп тору тукталышлары, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел утыртмалары булган территорияләрдә техник тоз һәм сыек хлор кальций буларак кулланырга;

21.17.3 бозга каршы материаллар белән пычранган карны, шулай ук казылган бозны газоннарда, чәчәк бакчаларына, куакларга һәм башка яшеллекләргә роторлы ыргыту һәм күчерү;

21.17.4 Кар-су станцияләренә яки житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратылган махсус билгеләнгән кар урыннарына кабул итү;

21.17.5 билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда карны чыгарырга һәм тезәргә;

21.17.6 кар өемнәрен булдыру:

21.17.6.1 Юллар һәм урамнар киселешендә бер дәрәжәдә һәм күрү зонасында тимер юл аша чыгу урыннары янында;

21.17.6.2 жәмәгать транспортын көтү тукталышыннан 20 метрга якынарак;

21.17.6.3 транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юл участкаларында;

21.17.6.4 тротуарларда;

21.17.6.5 Тирә-юньдәге территорияләргә (ишегаллары, квартал эчендәге машина юллары һәм территорияләр) керү.

21.17.7 юлга автотранспортның грунты һәм пычрагын чыгару;

21.17.8 Грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тара, юлларның пычрануына юл куймый торган брезент яки башка материал белән агачларны чүпләп, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-комлы эремәне, известь, бетон катнашмаларын) юлларга, тротуарга, юл кырына яки юл буена якин газ полосасына кою мөмкинлеген юкка чыгармый торган чаралар күрмичә генә күчерергә.

21.17.9 Шөһәр территориясендә махсус техниканың юлларны кардан һәм боздан, чүп-чардан чистарту һәм жыештыру эшләрен башкаруына комачаулау тыела, ул 12 сәгатътән артык вакытка, шулай ук 22.00 сәгатътән 6.00 сәгатъкә кадәр юлның йөрү өлешендә автототранспорт чараларын калдыруда, шулай ук кар явып туктаганнан соң 6 сәгатътән артык вакытка кар яуган вакытта автототранспорт чараларын калдыруда чагыла.

22. Жыештыру, санитария хезмәте күрсәтү һәм кешеләр күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү

22.1 Кешенең ялы һәм массакүләм булу урыннарына түбәндәгеләр керә:

22.1.1 майдан, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, шөһәр урманнарында оештырылган ял урыннары, пляжлар;

22.1.2 актив ял итү һәм мавыктыргыч чаралар урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә майданчыклары һ.б.

22.1.3 сәүдә объектлары территорияләре (ваклап сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган вак ваклап сату чөлтәре объектлары комплекслары); жәмәгать туклануы; социаль-мәдәни билгеләнеш; көнкүреш хезмәт күрсәтү;

22.1.4 административ һәм ижтимагый биналарга, учреждениеләргә якин территорияләр.

22.2 Гомуми файдаланудагы майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен һәм башка территорияләрне жыю:

22.2.1 Майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен 23.00 дән 8.00 гә кадәр жыярга кирәк. Көндөз патруль урналарын һәм чүп жыю урыннарын жыештыру һәм чистарту үткәрелә;

22.2.2 Кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда юлларны жыештырганда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял итү зоналарында химик реагентлары булмаган карны шушы максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел утыртмаларны саклаган һәм кар суларын агызып чыгаруны тәэмин иткән очракта, вакытлыча урнаштырып кую рәхсәт ителә.

22.3 Пляжларны чистарту һәм санитар карап тоту:

22.3.1 пляжны төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла һәм яр буйларын, чишенү урыннарын, яшел зоналарны, бәдрәфләрне жыю һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала. Көндөз патруль урналарын һәм чүп жыю урыннарын жыештыру һәм чистарту үткәрелә.

22.3.2 каты көнкүреш калдыкларын чыгару көн саен

22.3.3.3 пляж территориясе чүп савытлары белән жиһазландырыла. Урналар арасындагы ераклык 40 м дан артмаска тиеш;

22.3.4 пляжлар жәмәгать бәдрәфләре белән жиһазландырыла. Жәмәгать бәдрәфеннән су коену урынына кадәр ара 50 метрдан да ким булмаска һәм 200 метрдан да артык булмаска тиеш;

22.3.5 пляжның өске катламын йомшарту, чүп-чарны, башка калдыкларны бетерү һәм аннан соң комны тигезләү көн саен башкарылырга тиеш;

22.3.6 Коену өчен билгеләнгән урыннарда кер юу һәм хайваннарны коендыру тыела.

22.4 Каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә килешү төземичә пляж ачу рәхсәт ителми.

22.5 Ваклап сату базарларын жыештыру һәм санитар карап тоту:

22.5.1 ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндереләргә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер майданчыклары, контейнерлар һәм урналар белән жиһазландырылырга, яңгыр һәм кар суларын агызу өчен каты өслекләре һәм уклоннары булырга, шулай ук суүткәргеч һәм канализация булырга тиеш;

22.5.2 Базар һәм аның тирәсендәге территорияләрне төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла. Көндөз патруль жыештыру һәм каты көнкүреш калдыклары белән тулыланган чүп жыю урыннарын чистарту башкарыла;

22.5.3 елның жәйге чорында атна саен мөжбүри рәвештә базар территориясендә дымлы жыештыру эшләре башкарыла;

22.5.4 базар территориясе 40 кв.м майдандагы бер урна исәбеннән жиһазландырыла, өстәвенә алар арасындагы ераклык 10 м дан артмаска тиеш;

22.6 Базар территориясендә һәм аның янәшәсендә урнашкан оешмалар, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, киосклар, сәүдә палаталары һәм павильоннары эшчәнлегенә каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүләргә килешү төземичә рәхсәт ителми.

22.7 Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларын жыю һәм санитар карап тоту:

22.7.1 Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектлары һәм аңа якин территорияләргә жыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) гамәлгә ашырыла. Кендәз патруль жыештыру һәм каты көнкүреш калдыклары белән тулыланган чүп жыю урыннарын чистарту башкарыла;

22.7.2 Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларына керү юлында кимендә ике урна билгеләнә;

22.7.3 вакытлыча урам сәүдәсе урыннарында, газон һәм тротуарларда тара һәм товарлар складлауга юл куймыйча, 10 м радиуста якин территорияләргә жыештыралар;

22.7.4 калдыкларны чыгару тәэмин ителә.

22.8 Башка сәүдә мәйданчыклары территорияләргә, стационар булмаган ваклап сату чөлтәре объектлары комплексларын, социаль-мәдәни билгеләнештәге территорияләргә жыю аларны елның жылы вакытында мәжбүри алдан су сибү белән япканнан соң башкарыла. Агымдагы жыю көн дэвамьнда башкарыла. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәэмин ителә.

22.9 Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарын төзекләндерү:

22.9.1 Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарында уңайлылык тудыру элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекләргә тыгызлау, яшелләндерү, эскәмия, чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жайланмалары, шөһәр мәгълүмат чаралары, яшелләндерү участкаларын яклау элементлары (металл киртәләр, өслекнең махсус төрләре һ.б.);

22.9.2 Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарының барлык территорияләргә, пляжлардан тыш, коры өслекләргә яисә чөчөлгән үләннәр яисә яшел үсентеләр булган үсемлек җулы булырга тиеш;

22.9.3 ял итү һәм кешеләр күпләп жыела торган территорияләрдә яшелләндерү участкаларын чөчөкләкләр, газоннар, ялгыз, төркөмлә, рәтләп утыртулар, вертикаль, күпкәтлы, мобиль яшелләндерү формалары рөвешендә проектларга кирәк;

22.9.4 ял итү һәм кешеләр күпләп жыела торган урыннар, туалет урнаштыру һәм карап тору таләпләргә үтәләр, жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга тиеш;

22.9.5 пычанган саен, кешеләрнең ял итү яисә массакуләм булу урыннарында фонтаннар, буалар, елга ярлары чистартылырга тиеш;

22.9.6 массакуләм чаралар уздырганда аларны оештыручылар чара, аңа якин территорияләргә жыештыруны һәм бозылган төзекләндерү урыннарын торгызуны тәэмин итәргә тиеш. Чараны үткөрү урынын, аңа якин территорияләргә жыештыру һәм бозылган төзекләндерү эшләргә торгызу тәртибә чараны үткөрүгә билгеләнгән тәртиптә тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

22.10 Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннары территорияләргә рөхсәт ителми:

22.10.1 бу урынга билгеләнмәгән урыннарда тара һәм сәүдә жиһазларын сакларга, урнаштырырга;

22.10.2 территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга;

22.10.3 автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, эшкәртелгән ягулык-майлау сыеклекларын салырга;

22.10.4 автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар уздырырга, билгеләнгән тәртипне бозып реклама конструкцияләре урнаштырырга;

22.10.5 газоннарны, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларын зарарларга;

22.10.6 кече архитектура формаларын зарарларга һәм аларны билгеләнгән урыннан күчерергә;

22.10.7 өстәлләрдә һәм эскәмияләрнең аркаларында утырырга;

22.10.8 сыек ризык калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан, ачыткы һәм сыра цистерналарыннан суны тротуарларга, газоннарга һәм шәһәр юлларына агызырга;

22.10.9 автотранспорт чараларының түләүле стоянкаларын законсыз оештырырга;

22.10.10 стационар булмаган объектларны үз белдеге белән урнаштырырга;

22.10.11 тротуарларның асфальт-бетон өслеген, янәшәдәге яшел зоналарның бөтенлеген һәм территорияләрне төзекләндерүнең башка элементларын бозарга;

22.10.12 территориядә сәүдә-суыткычлар кую;

22.10.13 каты көнкүреш калдыкларын халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга) туплау, каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерларга (бункерларга) урнаштыру өчен тиешле килешү булмаса;

22.10.14 тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка жайланмалар кую юлы белән тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

22.10.15 товарны сәүдә объекттыннан читтә чыгарырга;

22.10.16 Учак ягу, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткөрү, мангаллар һәм ризыкны жылылык белән эшкәртү өчен, ачык ут ярдәмендә башка жайланмалар куллану.

23. Территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

23.1 Территорияне төзекләндерүнең аерылгысыз компонентлары булган территорияне төзекләндерү элементлары булу гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә проект документациясендә эшләнәргә һәм каралырга тиеш.

23.2 Озак вакытлы яисә даими файдаланудагы территорияне төзекләндерүнең стационар элементлары аларны кулдан күчерү мөмкинлеген булдырмас өчен ныгытылырга тиеш.

23.3 Төзекләндерү элементларын карап торы, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, төзекләндерү элементлары хужалары башкара.

24. Яшелләндерү

24.1 Яшел утыртмалар территорияне төзекләндерүнең мәжбүри элементы булып тора.

24.2 Төзекләндерү эшләрен башкаганда гамәлдәге яшел утыртмаларны мөмкин кадәр күбрәк саклап калырга кирәк.

24.3 Шәһәр территориясендә яшелләндерүнең ике төре кулланылырга мөмкин: стационар яшелләндерү - туфракка һәм мобильгә утырту - үсемлекләргә махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) утырту.

24.4 Стационар һәм мобиль яшелләндерүне архитектур-ландшафт объектлары (газоннар, бакчалар, чәчәк түтәлләре, рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрендә (түбә яшелләндерү), фасадларда (вертикаль яшелләндерү) һәм корылмаларда кулланылар.

24.5 яшелләндерү объектларын карап тоту - яшел утыртмаларны карау һәм яшелләндерелгән территорияләргә төзекләндерү элементларын карап тоту, күләм корылмаларның конструктив элементларын аз гына деформацияләргә һәм зарарлануларын бетерү, шулай ук жәйге һәм кышкы чорда күчмә кече формаларны жыю эшләре комплексы ул.

24.6 яшелләндерү объектларында эшләр башкаруга таләпләр:

24.6.1 яшелләндерү объекттын төзекләндерү, төзекләндерү объектның милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, яшелләндерү буенча эшләргә бары тик Иннополис шәһәре Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән мәжбүри рәвештә килештерелгән проект буенча гына башкарырга.

24.6.2 яшелләндерү объектлары янындагы төзелеш мәйданчыкларын оештырганда проектта сакланучы, тәбәнәк һәм киң ябалдашларны өлешчә кисеп алу, агач кәүсәләрен сак белән бәйләү, куакларның ябалдашларын бәйләү, туфрак участкаларын чүп-чар белән чүпләү, туфракны тыгызлауны кисәтү максатларында транспорт чаралары һәм башка техника йөрү юлы һәм туктап торулары белән янәшә урнашкан үсемлек астындагы туфрак участкаларын саклау чараларын күрергә кирәк;

24.6.3 Территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзекләндерү яшелләндерү алдыннан тәмамланырга тиеш;

24.6.4 туфрак катламын бозуга бәйле ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкаганда, аны яшел төзелештә алга таба куллану өчен туфракның уңдырышлы катламын алырга һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләргә башкарганнан соң бозылган жир кишәрлекләргә һәм утыртмаларны торгызырга кирәк. Яңадан торгызу эшләргә житештерү проектында каралырга тиеш;

24.6.5 яфрак һәм үләнне билгеләнгән тәртиптә жыеп алырга кирәк.

24.7 Яшел үсентеләр хужалары бурычлы:

24.7.1 Яшел утыртмаларны саклауны һәм квалификацияле карауны тәэмин итәргә;

24.7.2 жәй көннәрендә коры көннәрдә газоннарда, чәчәкләргә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәэмин итәргә;

24.7.3 газларның сакланышын һәм бөтенлеген тәэмин итәргә;

24.7.4 яшелләндерү объектларында сулыклар булса, аларны чиста тотарга һәм 10 елга кимендә бер тапкыр чистартырга;

24.7.5 вакыт-вакыт үләнне чабарга (үләннең биеклеге 15 см дан артык булганда) һәм тәүлек дәвамында чабылган үләнне жыярга.

24.8 яшеллөндерелгән территорияләрдә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

24.8.1, төзелешләрне, аларның эшләвен һәм хезмәт күрсәтүен тәэмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш, урнаштырырга;

24.8.2 үз белдеге белән агач һәм куакларны утыртырга, газоннарны һәм чөчәкләрне юкка чыгарырга;

24.8.3 Урман-паркларның, паркларның, бакчаларның, бульварларның, шәһәр урманнарының, газоннарның һәм чөчәкләрнең яшеллөндерелгән территорияләрендә, шул исәптән, әлеге территорияләрдә кирәкле эшләрне башкару очрактарынан тыш, транспорт чараларын, шул исәптән, торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән, урнаштырырга;

24.8.4 күчеп йөрергә, газон бакчаларында, скверларда, паркларның мемориаль зоналарында ял итү һәм уеннар өчен, гомуми файдаланудагы яшеллөндерү объектлары булган бульварларда урнашырга;

24.8.5 яшеллөндерү объектларында чаңгыда һәм каналарда махсус билгеләнгән урыннардан тыш шуарга;

24.8.6 Агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамак, таган, турник, кер киптерү өчен баулар тагарга, агачларга реклама һәм мәгълүмат щитлары һәм табличкаларын, реклама һәм башка мәгълүмат урнаштыру өчен билгеләнгән чыгарыла торган конструкцияләрне, объектларга, афишаларга, агитация материалларына, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү чараларын, баганалардан, коймалардан, реклама калканнарыннан, электр чыбыкларыннан, лампалардан, чөнечкеле киртәләрдән аерырга;

24.8.7 стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын билгеләргә, шул исәптән, ел вакытына карамастан, автостоянчалар һәм парковчалар урнаштырырга;

24.8.8 төзелеш материаллары һәм башка материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозга каршы материалларны һәм башка зарарлы матдәләрне, шулай ук ком һәм бозга каршы реагентлар белән пычранган карны, боз төркемнәрен кушарга;

24.8.9 яшелчә бакчалары өчен казу эшләрен башкарырга;

24.8.10 йорт хайваннарын газоннарда һәм чөчәкләкләрдә йөртергә;

24.8.11 роторлы кар жыю машиналарын карның утыртмаларга элөгүен булдырмаучы махсус юнәлеш бирүче жайланмаларсыз кулланырга;

24.8.12 яфракларны, үләннәрне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларны лотокларга һәм башка суүткәргеч жайланмаларга кертергә;

24.8.13 катнашманы һәм чүпне газоннарда ташларга;

24.8.14 учак ягарга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар уздырырга, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмалар кулланырга;

24.8.15 сок, сумала чыгару өчен агачларны кисәргә, аларга башка механик зарарланулар ясарга;

24.8.16 житештерү һәм куллану калдыкларыннан, шул исәптән автомобиль покрывкаларыннан, территорияне төзекләндерү, шәһәр территориясендә клумба ясау өчен файдаланырга;

24.8.17 күпъяллык чөчәкләр белән биләнгән жир участокларыннан карны чыгарырга, шулай ук салкынга чыдам булмаган үсемлекләр утырту белән биләнгән

участокларны кардан чистартырга;

24.8.18 шәһәр территорияләрендә агач кәүсәләрен, санитария таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләренә якин булу һ.б.) агартырга;

24.8.19 яшелләнделерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

24.8.20 Агач тамырларын кәүсәдән 1,5 м ераклыкта ачарга һәм агач муеннарын жир яки төзелеш калдыклары белән күмәргә.

25. Коймалар

25.1 Коймаларны төзү төзекләндерү өчен өстәмә элемент булып тора.

25.2. Коймалар бер-берсеннән аерыла:

25.2. 1 билгеләнеше (декоратив, яклау, аларның ярашуы);

25.2. 2 биеклегә (түбәнлегә - 1,0 м га кадәр, уртача - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м);

25.2. 3 төр материалы (металл, тимер-бетон һ.б.);

25.2. 4 дәрәжә үтеп керү сәләте (үтә күренмәле, саңгырау);

25.2. 5 стационар (даими, вакытлыча, күчмә) һәм башка киртәләр.

25.3 Тернәкләрне проектлау аларның урнашу урынына һәм гамәлдәгә дәүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларына, индивидуаль проектлау проектларына бәйлә рәвештә башкарыла.

25.4 Жәмәгать, торак, рекреация билгеләнешендәгә территорияләрдә тоташ һәм тимер-бетон коймаларны проектлау рәхсәт ителми.

25.6 Сәнәгать, махсус территорияләр йортлары декоратив тимер-бетон панельләрдән башкарылырга мөмкин.

25.7 Тарихи-мәдәни мирас һәйкәлләре территорияләрен төзү әлегә территорияләр өчен билгеләнгән регламентлар нигезендә башкарылырга тиеш.

25.8 Төрәк коймаларның урта һәм югары төрләрен проектлаганда, жир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда төзекләндерү яки төзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләре каралган.

25.9 Агачлар интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зонасында яисә төзелеш һәм реконструкция эшләре зоналарында үскән очракта, яклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 м һәм аннан да күбрәк диаметрлы, 0,8 м диаметрлы һәм яше, агач токымнарына һәм башка характеристикаларга бәйлә рәвештә, саклык яны киртәләрен күздә тотарга кирәк.

25.10 Ишегалды территориясен законсыз рәвештә билгеләнгән киртәләрдән (баганалар, чылбырлар, коймалар һ.б.) чистарту торак фондын тәэмин итүче оешмалар башкарырга тиеш.

25.11 заводныкы булмаган кул астындагы материаллардан, куллану калдыклары элементларыннан (автомобиль покрышкалары, шиналар, пластик һәм пыяла шешәләр һ.б.) ясалган коймалар урнаштыру барлык очракларда да тыела. Әгәр билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект документациясендә башкасы каралмаган булса.

26. Жир өслекләре

26.1 Жир өсләре шәһәр территориясендә имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартларын тәмин итә, шулай ук төзелгән шәһәрнең архитектур йөзен формалаштыра.

26.2 Төзекләндерү максатларында түбәндәге өслекләр билгеләнде:

26.2.1 Каты (капиталь) өслекләр - монолит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табиғый таштан башкарыла торган өслекләр;

26.2.2 йомшак (капиталь булмаган) тышлыклар табиғый яки ясалма сыек материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит, керамзит, резина валчыклары), табиғый хәлдә булган, коры катнашмалардан, тыгызланган яки бәйләүче материаллар белән ныгытылган;

26.2.3 газон капламы - үлән капламын эзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган өслекләр;

26.2.4 катнаш өслекләр - өслекләрнең үрелмәләрен тәшкит итүче өслекләр (рәшәткә плитәсе яки газон рәшәткәсе, газонга батырылган, яисә йомшак өслек).

26.3 Япма төрләрен сайлау аларның максатчан билгеләнеше буенча башкарылырга тиеш:

26.3.1 каты - мөмкин булган йөкләнешне, характерны һәм хәрәкәтнең составын, проектлау вакытына гамәлдәге янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып;

26.3.2 йомшак - территорияләрнең аерым төрләрен (шул исәптән балалар, спорт мәйданчыкларын, этләрне йөртү өчен мәйданчыкларны, урамда йөрү юлларын) төзекләндерү вакытында аларның үзенчәлеген исәпкә алып;

26.3.3 газонлы һәм комбинацияле экологик яктан иң чиста.

26.4 Ябык өслекнең каты төрләрендә коры халәттәге эләктерү коэффициенты 0,6, юештә 0,4 дән ким булмаган кытыршы өслек булырга тиеш.

26.5 жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, бинага керү урыннарының баскычларында һәм мәйданчыкларында кафель, метлах плитәләрен, шома яки ялтыратылган плиталарны куллану рәхсәт ителми.

26.6 Шәһәрнең гомуми кулланылыштагы территорияләрендә барлык киртәләр (чыгышлар, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары), шулай ук тротуар кыры жөмәгать транспортын көтү зоналарында һәм урам аша чыгу зоналарында тактиль өслек полосалары белән аерылып тора.

26.7 Тактиль өслек киртәгә, урамның кырыена, куркыныч участокның башына кадәр 0,8 метрдан да ким булмаган ераклыкта башланырга тиеш. Әгәр тактиль өслектә 15 мм киңлектәге һәм тирәнлегә 6 мм булган буй буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнаштырырга ярамый.

26.8 Агачлар өчен, башка саклану төрләре булмаганда (шул исәптән, багана яны рәшәткәләре, бордюрлар, периметраль эскәмияләр) баганадан 1,5 м радиуста саклагыч япмалар: вак таш, газон рәшәткәләре башкарыла. Саклау япмасы жәяүлеләр коммуникацияләре япмасыннан бер дәрәжәдә яки аннан югарырак башкарыла ала.

26.9 Кулланыла торган төр япманың колористик чишелеше формалашучы мохитнең төсле чишелешен исәпкә алырга тиеш, ә торак пунктның ижтимагый киңлекләре территорияләрендә бу территорияләрнең төсле чишелеше концепциясенә туры килә.

27. Өслекләрне үзара бәйләү

27.1 Өслекләрне үзара бәйләү элементларына борт ташларының, пандусларның, баскычларның төрлө төрләре керә.

28. Борт ташлары

28.1 Юл борт ташлары тротуар белән юл өлеше биеклегеннән кимендә 150 мм артык булган юл өлеше тоташкан урында урнаштырыла, бу өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

28.2 Автотранспорт юлын газонга тоташтыру урыннарында газонга менүне булдырмау өчен, газон белән тоташтыру урыннарында югары борт ташын куллану кирәк.

28.3 Жәяүлеләр коммуникацияләренә газон белән каплануын бәйләгәндә, бакча бортын урнаштырырга мөмкин, ул газон дәрәжәсеннән ким дигәндә _ 50 мм ераклыкта, бу газонны саклый һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чары элөгүне каплауга юл куймый, аның хезмәт итү вакытын арттыра.

28.4 Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрлө өслекләр өслекләр типларын тоташтыру өчен табигый материаллардан (кирпеч, агач, таш, керамик борт һ.б.) файдалану мөмкин.

29. Баскычлар, пандуслар

29.1 Жәяүлеләр өчен жәяүлеләр коммуникацияләре юнәлешендә 60 тан артык промилле баскыч төзүне күздә тотарга кирәк. Массакүләм килү объектларында, баскычларда төп жәяүле коммуникацияләрдә 50 дән артык промиллене күздә тотарга кирәк, аларны пандус белән тоташтырырга кирәк. Юл йөрү юллары белән яки проектлау йөкләмәсендә килешенгән башка очрақларда жәяүлеләр коммуникацияләрен кисеп чыкканда, тротуар өслегеннән юл өслеге дәрәжәсенә төшеп йөрүне тәмин итү өчен бордюр пандус куярга кирәк.

29.2 Рельеф әйләнешләрендә ачык баскычларны проектлаганда баскычларның биеклеген 120 мм, иңен - 400 мм һәм 10-20 промилле авышлыгын югарырак баскыч ягына билгеләп куярга тәкъдим ителә. Һәр 10-12 баскычтан соң 1,5 метрдан да ким булмаган озынлыктагы майданчыклар ясарга тәкъдим ителә. Баскычларның беренче баскычларының кырыйларын төшкәндә һәм күтәрелгәндә, ачык төстәге капма-каршы төстәге полосалар белән аерып күрсәтергә тәкъдим ителә. Бер адым чикләрендә тышкы баскычларның барлык баскычларын да баскычларның киңлегенә һәм биеклегенә буенча бертөрле итеп урнаштырырга кирәк. Торак пунктның урнашкан территорияләрен реконструкцияләү шартларында баскычларны проектлаганда баскычларның биеклеген 150 мм га кадәр артырга мөмкин, ә баскыч киңлеген һәм майданчыкның озынлыгын - 300 мм га кадәр һәм 1,0 м га кадәр киметелгән.

29.3 Пандус, мәжбүри рәвештә, горизонталь канаулардан башка, кытыршы текстуралы материалдан башкарылырга тиеш. Конструкцияләренә киртәләүче пандус булмаганда мәжбүри тәртиптә киртәләүче бортикны кимендә 75 мм биеклектә һәм тотканы күздә тотарга кирәк. Бордюр пандусының авышлыгын, кагыйдә буларак, 1:12

дип кабул итэргэ кирэк.

29.4 Пандусны борганда яки аның озынлыгы 9 м дан артык булганда, һәр 9 м саен 1,5 × 1,5 м зурлыктагы горизонталь майданчыкларны күздә тоталар. Төшү тәмамланганнан соң горизонталь майданчыкларда дренаж жайланмаларын проектлылар. Пандус башында һәм ахырында юлның горизонталь өлөшләрэн тирә-юньдәгә өслектән текстура һәм төс белән аерылып торган итеп башкарырга.

29.5 Баскычның ике ягы яки пандусы буйлап мәжбүри тәртиптә 800-900 мм биеклектә әйләнешле яки туры почмаклы кисешне күздә тотарга кирэк. Баскычларның киңлегә 2,5 м һәм аннан да күбрәк булганда, аергыч култыклар каралган. Култыкларның озынлыгын һәр яктан пандус яки баскыч озынлыгыннан 0,3 м-дан да ким булмаган, култыкларның түгәрәкләнгән һәм шома очлары белән урнаштырырга.

29.6 Баскычны, яисә керү төркеменең пандусын тәзү, эксплуатацияләү, тоту бары тик муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештерелгән проект буенча гына гамәлгә ашырыла.

30. Майданчыклар

30.1 Шәһәр территориясендә түбәндәгә майданчыклар урнашкан: балаларның уеннары, өлкәннәрнең ялы, спорт белән шөгыльләнү, чүп-чар жыйгычларны урнаштыру, этләрне йөртү, машина кую урыннары.

30.2 Махсус сакланылучы табигать территорияләренең саклау зоналары һәм зоналары чикләрендә майданчыкларны урнаштыру вәкаләтле органнар һәм табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән килештерергә тәкъдим ителә.

30.3 Төбәк яны территорияләре, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәэмин ителергә тиеш. Майданчыклар төзек һәм травма куркынычсыз инвентарь белән тәэмин ителергә тиеш.

31. Балалар майданчыклары

31.1 Балалар майданчыклары төрле яшьтәгә балаларның уеннары һәм актив ялы өчен билгеләнгән: мәктәпкәчә яшьтәгә (3 яшькә кадәр), мәктәпкәчә (7 яшькә кадәр), кече һәм урта мәктәп яшендәгә (7-12 яшь). Майданчыклар төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыклар рәвешендә яисә яшь мәнфәгатьләре буенча зоналау белән комплекслы уен майданчыклары рәвешендә оештырылырга мөмкин. Балалар һәм яшүсмерләр өчен (12-16 яшь) спорт-уен комплексларын (микроскалодромнар, велодромнар һ.б.) оештыру һәм самокатларда, ролик такталары һәм тимераякта шуу өчен махсус урыннар урнаштыру тәкъдим ителә.

31.2 Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәгә балалар майданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 метрдан, кече һәм урта мәктәп яшендәгеләр майданчыклары - 20 метрдан кимрәк, комплекслы уен майданчыклары кимендә 40 метрдан, спорт-уен комплекслары - 100 метрдан да ким булмашка тиеш. Мәктәпкәчә һәм мәктәпкәчә яшьтәгә балалар майданчыкларын торак төзелеше участогында, кече һәм урта мәктәп яшендәгә майданчыкларда урнаштыру тәкъдим ителә, комплекслы уен майданчыкларын төркемнең яисә микрорайонның яшелләндерелгән территорияләрендә, спорт-уен комплексларында һәм йөрү

уриннарында - торак район паркларында урнаштыру тәкъдим ителә.

31.3 Торак билгеләнештәге территорияләрдә балалар уен майданчыкларын 1 кешегә 0,5 - 0,7 кв.м исәбеннән проектларга. Майданчыкларның урнашу күләмнәрен һәм шартларын балаларның яшь төркемнәренә һәм шәһәрдә торак төзелешен урнаштыру урынына карап проектларга тәкъдим ителә.

31.4 Мәктәпкәчә яшәтәге балалар майданчыклары зур булмаган (50 75 кв. м) булырга мөмкин, аерым урнаштырылырга яки өлкәннәрнең тыныч ял итү майданчыклары белән бергә кушылырга мөмкин. Бу очракта майданчыкның гомуми майданын 80 кв. м. дан да ким булмаган күләмдә билгеләргә киңәш ителә.

31.5 Уен майданчыкларының оптималь күләмен мәктәпкәчә яшәтәге балалар өчен - 70-150 кв.м, мәктәп яшендәге балалар өчен - 100-300 кв.м, комплекслы уен майданчыкларын - 900-1600 кв. м билгеләргә тәкъдим ителә. Шул ук вакытта мәктәпкәчә яшәтәге майданчыкларны өлкәннәрнең ял итү майданчыклары белән берләштерү мөмкин (майдан күләме - 150 кв. м). Күрше балалар һәм олылар майданчыкларын куе яшел утыртмалар һәм (яисә) декоратив стеналар белән аерырга тәкъдим ителә.

31.6 Балалар майданчыкларына килү юлларын юллардан һәм урамнардан башларга кирәки. Балалар майданчыкларын яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) изоляцияләү шарты белән балалар майданчыклары чикләреннән алып, кунаклар стоянкаларына һәм автомобиль чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларына кадәр минималь ара - СанПиН нигезендә, чүп-чар жыю майданчыкларын - 20 метрдан 100 метрга кадәр, шәһәр пассажир транспорты маршрутларының ахыргы тукталышларында чүп-чар жыю майданчыкларын - кимендә 50 метр кабул итәргә.

31.7 Балалар майданчыкларын реконструкцияләгәндә, травматизмнан качу өчен майданчыкта чыгып торучы тамырлар яисә түбән ботаклар асылынып торучы иске, киселгән жиһазлар калдыклары (стойкалар, фундаментлар) булуын булдырмый калырга. Янындагы территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар майданчыкларын эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын тәртипкә китерү урыннарыннан аерырга кирәк.

31.8 Балалар майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак төрләре, майданчыкның газон белән тоташу элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмия һәм урналар, яктырту жиһазлары.

31.9 Йомшак өслек (грунт нигезендә комнан тыгызланган яки гравияле валчык, йомшак резин яки йомшак синтетик) балалар майданчыгында уен жиһазлары урнашкан урыннарда һәм балаларның төшү мөмкинлегенә белән бәйлә башка өслекләрне күз алдында тоту. Эскәмияләр кую урыннарын каты өслеккә өслек төрләре белән жиһазландырырга тәкъдим ителә. Үлән капламында каты, йомшак яисә катнаш өслеккә жиһазларга жәяүлеләр өчен юллар салу күздә тотыла.

31.10 Майданчык һәм газон өслеген тоташтыру өчен кырыйлары авыш яки түгәрәкләнгән бакча борт ташларын кулланырга.

31.11 Балалар майданчыкларын, аларның 5 сәгать якты көн дәвамында инсоляциясен исәпкә алып, агачлар һәм куаклар утырту белән яшелләндерергә. Агачлар майданчыкның көнчыгыш һәм төньяк ягында 3 метрдан да якынарак утыртылмаса тиеш, ә көньяк һәм көнбатыш ягында майданчык кырыеннан агач

күчерешенә кадәр 1 метрдан да якынак утыртылмаска тиеш. Балалар майданчыкларында чәнечкеле үсемлекләр төрләрән куллану киңәш ителми, агулы жимешле үсемлекләр төрләрән куллану рәхсәт ителми.

31.12 Уен жиһазларын урнаштыру норматив куркынычсызлык параметрларын исәпкә алып проектлана. Спорт-уен комплекслары майданчыклары майданчыкта үз-үзеңне тоту кагыйдәләре һәм спорт-уен жиһазларыннан файдалану стенды белән жиһазландырырга тәкъдим ителә.

31.13 яктырту жайланмасы майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. Яктырту жайланмаларын 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектә урнаштыру рәхсәт ителми.

31.14 Балалар майданчыкларын карап тоткан өчен җаваплылык һәм аларда куркынычсызлыкны тәэмин итү аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

32. Спорт майданчыклары

32.1 Спорт майданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәре физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән, аларны торак һәм рекреация билгеләнешендәге территорияләр, спорт корылмалары участкалары, гомуми белем бирү учреждениеләре участкалары составында проектларга кирәк. Спорт майданчыкларын проектлау майданчыкларны махсуслаштыру төренә карап алып барырга тәкъдим ителә. Майданчык чигеннән жиңел автомобильләрне саклау урынына кадәр араны гамәлдәге СанПиН нигезендә кабул итәргә кирәк.

32.2 Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак яисә газон төрләре (жәйге чорда), спорт жиһазлары.

32.3 Спорт майданчыкларын яшелләндерергә һәм челтәрле коймалар белән әйләндереп алырга тәкъдим ителә. Яшеллек майданчык периметры буйлап урнаштырыла, вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин. Ялтыравык яфраклы агачлар һәм куаклыктар кулланырга тәкъдим ителми, алар бик күп оча торган орлыктар бирә, бик күп жимеш бирә һәм иртә яфракларын коя. Майданчыкларны 2,5 - 3 метр биеклектәге койма белән жиһазландырырга кирәк, майданчыктар берберсенә тоташкан урыннарда - биеклегә 1,2 метрдан ким булырга тиеш түгел.

32.4 Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында яки махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (сәламәтлек сукмакларында) рекреацияләр составында урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары заводта ясалган, махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәләрдән һәм бруслардан ясалган (ярыктар булмау һ.б.) булырга мөмкин.

32.5 Урнашканда сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянырга кирәк.

33. Ял майданчыклары

33.1. Өлкәннәрнең ял итү һәм өстәл уеннары майданчыклары каралган, аларны торак төзелеш участкаларында, торак төркем һәм микрорайонның яшелләндерелгән территорияләрендә, паркларда һәм урман паркларында урнаштырырга кирәк. Ял итү

мәйданчыкларын үтемле итеп урнаштырырга, юл йөрү юлларына, тукталышларның утырту мәйданчыкларына, борылу мәйданчыкларына - алар арасында һәм ял итү мәйданчыгында кимендә 3 метр яшелләндрерү (куаклар, агачлар) полосасын күздә тотарга кирәк. Ял итү мәйданчыгы чигеннән автомобильләр саклау урыннарына кадәр араны гамәлдәге СанПиН, шәһәр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларындагы тоткарлык-борылыш мәйданчыклары буенча 50 м – дан ким булмаган араны кабул итәргә кирәк. Торак йортлар тәрәзәләреннән алып тын ял итү мәйданчыклары чикләренә кадәр кимендә 10 метр, шау-шулы өстәл уеннары мәйданчыкларын 25 метрдан да ким урнаштырырга кирәк.

33.2 Торак территорияләрдә ял итү мәйданчыкларын кешегә 0,1-0,2 кв.м исәбеннән проектларга кирәк. Мәйданчыкның оптималь күләме 50-100 кв. м, ял итү мәйданчыгының минималь күләме - 15-20 кв. м. Әлеге Кагыйдәләрнең 33.4 пункты нигезендә балалар мәйданчыклары белән тын ял итү мәйданчыклары берләштерелә. Бер мәйданчыкта тын ял итү һәм шау-шулы өстәл уеннарын берләштерү тәкъдим ителми. Парк территориясендә үләндрә ял итү өчен мәйданчык-болыннар оештыру киңәш ителә.

33.3. Ял мәйданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә гадәттә каты өслек төрләре, газонлы мәйданчык өслекләрен үзара бәйләү элементлары, яшелләндрерү, ял итү өчен эскәмияләр һәм өстәлләр, урналар (ким дигәндә, һәр эскәмия буенча), яктырту жиһазлары керә.

33.4 Мәйданны каплау плитә ярдәмендә проектларга тәкъдим ителә. Ял мәйданчыкларын һәм балалар мәйданчыкларын берләштергәндә, балалар уеннары зонасында өслекнең каты төрләрен урнаштырырга киңәш ителми.

33.5 Периметраль яшелләндрерү, агачлар һәм куаклар ялгыз утырту, чәчәк бакчалары, вертикаль һәм мобиль яшелләндрерү кулланырга кирәк. Болыннар, япма тапталуга чыдам үләннәрдән, агачлар һәм куаклар төркемнәре белән әйләндереп алынырга тиеш. Ял итү мәйданчыкларын инсоляцияләү һәм күлгәләү әлеге Кагыйдәләрнең 33.11 пункты нигезендә тәэмин ителергә тиеш. Агулы жимешле үсемлек төрләрен кулланырга ярамай.

33.6 Яктырту жайланмасы эшчәнлеген мәйданчык урнашкан территорияне яктырту режимында тәэмин итәргә кирәк.

34. Этләренә йөртү өчен мәйданчыклар

34.1 этләренә йөртү өчен мәйданчыклар билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарәненә вәкаләтле органнары белән килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

34.2 этләр йөртү өчен мәйданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә төрле өслекләр, коймалар, эскәмияләр, урналар, экскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту жайланмалары һәм махсус тренировка жиһазлары керә. Периметраль яшелләндрерүне күздә тотарга тәкъдим ителә.

34.3. Мәйданчыкны ябу тигез өслектә булырга тиеш, ул хайваннарның кул-аякларын имгәтми торган (газон, ком, ком-жир), шулай ук даими рәвештә жыештыру һәм яңарту өчен уңайлы булган яхшы дренажны тәэмин итә.

34.4 этләренә йөртү өчен мәйданчыклар микрорайонның һәм торак районның гомуми кулланылыштагы территорияләрендә, яшел утыртмалардан азат булган, 100 кВт көчәнәшле электр линияләре, беренче һәм икенче поясларны су белән тәэмин

итү чыганақларының санитар зонасыннан читтә урнаштырылырга тиеш.

34.5 Торак билгеләнештәге территорияләрдә урнашкан этләрне йөртү майданчықларының зурлығы 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә 800 кв.м га кадәр кабул ителә, барлыкка килгән төзелеш шартларында майданчықларның кечерәйтелгән күләме, булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, кабул ителергә мөмкин.

34.6 Майданчык чигеннән алып торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ара кимендә 25 метр, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчықлары участкаларына, ял майданчықларына кадәр 40 метрдан да ким булмаска тиеш.

34.7 Майданчыкның коймасы, кагыйдә буларак, биеклеге 1,5 метрдан ким булмаган жиңел металл челтәрдән эшләнә. Стена элементлары һәм секцияләре арасындагы ара, аның аскы кыры һәм жир хайванга майданнан китәргә яки үзенә жәрәхәтләр китерергә мөмкинлек бирмәскә тиеш.

34.8 Майданчыктан файдалану кагыйдәләре булган мөгълүмати стенд майданчык территориясендә урнаштырылырга тиеш.

34.9 Йорт хайваннары хужалары үз хайваннарының экскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

34.10. Эт хужалары үз хайваннарын гражданның, хайваннарның иминлеген, физик һәм юридик затларның мөлкәтен саклап калуны тәэмин итү шартларында йөртәргә, этләрне йөрү урынына кадәр муенса һәм бәйләвеч (этне тотып торучы башка жайланма) ярдәмендә озата барырга тиеш, аның озынлығы этнең тәртибен контрольдә тотарга мөмкинлек бирә (Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан исемлекләре расланган потенциал куркыныч этләрдән тыш), шулай ук санитар нормалар һәм гамәлдәге законнар нигезендә тирә юндәгеләр өчен тынлык, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

34.11 Этләрне этләрне урамда йөртү өчен майданчықлардан тыш табиғый ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында куып чыгару тыела.

35. Автостоянка майданчықлары

35.1 Шөһәр территориясендә автостоянкаларның түбәндәге төрләрен урнаштыруны күз алдында тотарга кирәк: автомобиль, урам автомобильләрен кыска вакытлы һәм озак вакыт саклау (разметка белән билгеләнгән юл өлешендә парковкалар рәвешендә), урамдан тыш («кесәләр» рәвешендә һәм машина төзелешеннән чигенүләр рәвешендә), кунак (торак төзелеше участогында), халык автомобильләрен (микрорайон, район), катнаш (объектта яки объектлар төркемендә), башка (эләктерә торган йөк автомобильләре һ.б.).

35.2 автостоянкалар чикләреннән торак һәм ижтимагый биналар тәрәзәләренә кадәр ераклык гамәлдәге СанПиН нигезендә кабул ителә. Объект яны автостоянкалары майданчықларында инвалидлар автомобильләре өчен урыннарның өлешен гамәлдәге СНиП буенча проектларга.

35.3 Шөһәр пассажир транспорты тукталышлары зонасында автостоянкалар майданчықларын урнаштыруны проектлау, автостоянкаларда йөрүләренә оештыруны азактан 15 метрдан да якынак яки утырту майданчыгы башланганнан да якын итеп күздә тоту рөхсәт ителми.

35.4 Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекләрне тыгызлау элементлары, аерып торы элементлары, чүп-чар өчен чүп савытлары яисә кечкенә контейнерлар, яктырту җайланмалары, мәгълүмати җиһазлар (күрсәткечләр).

35.6 Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участокларына җәяүлеләр юлларының төп юнөлешләре белән кисешмәскә тиеш. Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогы аша җәяүлеләр өчен транзит юллар оештыру рәхсәт ителми.

35.7 Мәйданчыкларны каплау транспорт юлларының шундый ук өслекләрен проектларга тәкъдим ителә.

35.7.1 Әлеге Кагыйдәләрнең 30.3 пункты нигезендә юл өслекләрен борт ташы салынмыйча, газон белән бер дәрәжәдә башкарырга кирәк.

35.7.2 Мәйданчыкларда аергыч элементлар тамгалар (ак полосалар), яшелләндерелгән полосалар (газоннар), контейнер яшелләндерү рәвешендә башкарылырга мөмкин.

36. Кече архитектура формалары

36.1 Кече архитектура формаларына (МАФ) шәһәр территориясендә монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен җайланмалар, су җайланмалары, шәһәр җиһазлары, коммуналь-көнкүреш һәм техник җиһазлар керә.

36.2 Кече архитектура формаларын урнаштыру биналар һәм корылмаларны төзүнең, реконструкцияләүнең һәм капитал ремонтлауның проект документациясе, шулай ук төзекләндерү яисә эскиз тәкъдимнәре проектларының «Төзекләндерү» бүлеге нигезендә гамәлгә ашырыла.

36.3 Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга тәкъдим ителә. Тарихи төзелеш зоналары, шәһәрнең үзәк үзәге, шәһәр күп функцияле үзәкләре һәм зоналары өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланарга тиеш.

36.4 Кече архитектура формаларына төп таләпләр түбәндәгеләр:

36.4.1 архитектур һәм ландшафт даирәсе характерына, территорияне төзекләндерү элементларына туры килү;

36.4.2 материалларның югары декоратив һәм эксплуатация сыйфатлары, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, озак вакыт дәвамында аларны саклап калу;

36.4.3 нык, ышанычлы, конструкция иминлеге.

37. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкциясе

37.1 Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкциясе яктырту, навеслар, эскәмияләр, чүп-чар урналары һәм гражданныр һәм оешмалар белдерүләре өчен аерым калканныр белән җиһазланган булырга тиеш.

38. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

38.1 Муниципаль берәмлек территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту һәм демонстрацияләү Россия Федерациясенәң реклама турындагы законнары, шәһәр территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмә һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла. Нигезләмә белән реклама конструкцияләренә бердәм таләпләр билгеләнә. Реклама белән каралган һәм таләпләргә бозып урнаштыру, эксплуатацияләү, аларны карап тоту рәхсәт ителми.

Гамәлдәге такталардан һәм режимлы табличкалардан тыш, тышкы мәгълүмат чаралары Иннополис шәһәре Башкарма комитеты белән килештерелгән һәм аның белән тулысынча ярашкан паспорт нигезендә урнаштырыла һәм файдаланыла.

38.2 Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары техник яктан тәзек һәм эстетик яктан каралган булырга тиеш. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтергә, аларны вакытында тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары урнаштыру урыннарын ремонтларга һәм жыештырырга тиеш.

38.3 Тышкы реклама чараларынан һәм бозылган сурәтле яки сурәтсез мәгълүматтан файдалану рәхсәт ителми.

Реклама конструкциясе белән мәгълүматны алып атканда реклама кыры баннер тукуыма белән ачык төсләрдә катылырга тиеш.

Реклама конструкцияләрендә сурәтләрне (плакатларны) алыштыру максатыннан, автотранспортның газоннарга керүе рәхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмати хәбәрләр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырын зарарлау, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм полиэтилен пленка яки башка материаллар белән мәгълүматны ябыштыру рәхсәт ителми.

38.4 Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын монтажлаганнан (демонтаждан) соң реклама конструкциясе һәм (яисә) тышкы мәгълүмат чаралары хужасы бозылган төзекләндерү, урнаштыру, эксплуатацияләү урыннарын, шул исәптән электр жиһазларын өч тәүлектән дә артык булмаган вакытта торгызырга тиеш.

38.5 кибетләр, жәмәгать туклануы предприятиеләре, тиз хезмәт күрсәтү һәм мәдени тамаша предприятиеләре өчен яктылык вывескалары һәм реклама урнаштыру Иннополис шәһәре Башкарма комитеты органнары белән килештерелгән йөкләмәләр һәм эскизлар буенча башкарыла.

39. Су җайланмаларына төп таләпләр

39.1 Су җайланмаларына фонтаннар, эчә торган фонтаннар, бюветлар, чишмәләр, декоратив сулыклар керә. Су җайланмалары декоратив-эстетик функцияне үти, микроклиматны, һава һәм акустик мохитне яхшырта. Барлык төрдәге су җайланмаларын су торбалары белән тәэмин итәргә кирәк.

39.2 Фонтанны индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектларга тәкъдим ителә.

39.3 Эчәргә яраклы фонтаннар типик һәм махсус эшләнгән проект буенча башкарылган булырга мөмкин, аларны ял итү зоналарында һәм спорт майданчыкларында урнаштырырга тәкъдим ителә. Эчә торган фонтанны урнаштыру

урыны һәм аңа яқын килү каты өслек төре белән жиһазландырылырга тиеш, биеклек өлкәннәр өчен 90 см дан артмаска һәм балалар өчен 70 см дан артмаска тиеш.

39.4 Декоратив сулыктарны рельеф кулланып яисә тигез өслектә газон, плитә өслеге, чәчәк өслекләре, агач-куак үсентеләре белән бергә төзәргә кирәк.

40. Коммуникацияләр төзөгәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен уздыруга төп таләпләр

40.1 Юл каптамаларын грунтны кисү яисә ачу (жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яисә ремонтлау, свай һәм шпунт тутыру, электр тапшыру линияләре терәкләрен, элементә, яктырту терәкләрен урнаштыру (алмаштыру), яктырту терәкләрен урнаштыру, грунт планын төзү, инженерлык тикшеренүләрендә эшләр һәм башка эшләр) белән бәйлә эшләр бары тик Иннополис шәһәре жирле үзидарәсенә вәкаләтле органы тарафыннан бирелгән язма рәхсәт (жир эшләрен житештерү ордеры) булганда гына башкарыла.

40.2 Шәһәр территориясен төзекләндерүгә бәйлә жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм уздыру, жир эшләрен житештерүгә ордерны рәсмиләштерү һәм алу Иннополис шәһәре Башкарма комитетының хокукый актларының билгеләнгән таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

40.3 Яшел утыртмаларны сүтү яисә күчереп утырту кирәк булганда, билгеләнгән тәртиптә Иннополис шәһәре Башкарма комитетының күрсәтмәсен рәсмиләштерергә һәм яшел утыртмаларны сүтәргә яисә күчереп утыртырга кирәк.

40.4 Шәһәрнең автомобиль юллары буйлап транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яки вакытлыча туктату бары тик Иннополис шәһәре жирле үзидарәсенә вәкаләтле органы тарафыннан ике яктан да заказчылар һәм эшләр житештерүчеләр турында барлык кирәкле мәгълүматны, эшләр срокларын, сәяхәтнең мөмкин булган маршрутларын урнаштырган хокукый акт нигезендә гамәлгә ашырыла.

40.5 Вакыты узган ордерлар буенча коммуникацияләр төзөгәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләре ирәкле дип таныла. Ордерда күрсәтелгән эшләрен билгеләнгән вакытта тәмамларга мөмкинлек бирми торган сәбәпләр барлыкка килгән очракта, эшләр житештерүче эшләрен башкару срокларын озынайту турында үтенеч белән Иннополис шәһәре Башкарма комитетына ордерда күрсәтелгән эшләрен үтәү срогы тәмамланганчы биш календарь көннән дә соңга калмыйча мөрәжәгать итәргә тиеш.

40.6 Объектларны төзү, реконструкцияләү яисә ремонтлау (капиталь ремонтлау) эшләрен башкарганнан соң Иннополис шәһәре Башкарма комитеты биргән ордерда күрсәтелгән срокларда бозылган төзекләндерү яңартыла.

40.7 Башкарма комитетның вәкаләтле вәкиле, заказчы вәкиле һәм эш житештерүче вәкиле имзасын куйган акт белән тулысынча тутырыла.

40.8 Авария хәлендәге эшләрен башкару тәртибе:

40.8.1 Шәһәр территориясендә авария турында сигнал алганда инженерлык коммуникацияләре хужалары үзләре карамагындагы коммуникацияләрдә кичекмәстән авария бригадасын жибәергә тиеш, ул җаваплы зат житәкчелегендә аварияне юкка чыгарырга керешергә, юл хәрәкәте куркынычсызлыгын һәм яқында урнашкан инженерлык коммуникацияләренең һәм башка объектларның сакланышын тәэмин итәргә тиеш.

40.8.2 Инженерлык коммуникацияләрендә һәм корылмаларында авария-тергезелеш эшләрен башкару (шул исәптән казу) аларны эксплуатацияләгәндә яки төзелеш эшләрен башкарганда килеп чыккан аварияләрне бетерү максатыннан, объект хужасы тарафыннан Иннополис шәһәре Башкарма комитетына тапшырыла торган эшләрне башкару урынын жентекле географик (адреслы) бәйләп, авария телефонограммалары нигезендә рәхсәт ителә.

Авария хәлендәге телефонограмманы жиберү белән бер үк вакытта һәлакәтне бетерә торган оешма тәүлек дэвामында Иннополис шәһәре Башкарма комитетында авария эшләрен башкаруга ордер рәсмиләштерергә тиеш.

Иннополис шәһәре Башкарма комитетында ордерны якындагы эш көнендә рәсмиләштерелгән очракта, ял һәм бәйрәм көннәрендә авария эшләрен башкарырга рәхсәт ителә.

Юл йөрү өлешендә авария эшләрен житештерү тәртибе шулай ук Россия Эчке эшләр Министрлыгының «Югары Ослан» ЮХИДИ идарәсе белән килешергә тиеш.

Әгәр аварияне бетерү эшләре юлларны тулысынча яисә өлешчә ябуны таләп итсә, Россия Эчке эшләр Министрлыгының «Югары Ослан» ЮХИДИ органнары, Иннополис шәһәре Башкарма комитеты белән берлектә, юлны вакытлыча ябу, транспортны урап узу маршруты һәм (кызыксынган эксплуатация оешмалары белән берлектә) зыянны бетерүнең кыска вакытын билгеләү турында оператив карар кабул ителәр.

40.8.3.Һәлакәт урынында төрле материаллар һәм жиһазлар жыйган яки авария урынында грунт яки төзелеш чүп-чары отвалларын оештырган оешма һәлакәтне бетерү эшләрен башкаручы оешма таләбе буенча, кичекмәстән һәм үз исәбенә эш зонасын азат итәргә тиеш.

40.8.4 Эшне башкаручы оешма һәлакәтне вакытында бетермәгәнә һәм тәзекләндерүе өчен жаваплы.

40.8.5 Авария бетерелгәннән соң, траншея (котлован) салганнан һәм чүп-чар жыештырганнан соң, эшләрне башкарган оешма объектны тулысынча тәзекләндерү эшләрен башкару буенча башкарылган эшләрне кабул итү акты белән тапшыра, Иннополис шәһәре Башкарма комитетының вәкаләтле органнары кабул итү актын рәсмиләштерә.

40.8.6 Кышкы чорда эшләр башкарылганда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр), тәзекләндерү эшләрен тулысынча торгызу мөмкин булмаганда һәм асфальт өслекне яңадан эшләтеп жиберү кирәклегә булмаганда, эшләр житештерүче 25 апрельдән 31 майга кадәр тәзекләндерү эшләрен башкарырга тиеш.

40.8.7 Авария-торгызу эшләре үткәру объекты тәзекләндерүнең фактта башкарылуын һәм юл-тәзекләндерү эшләренең сыйфатын һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң, тикшереп торыла, бу хакта эш башкаручы оешма, территорияне баланста тотучы оешма, Иннополис шәһәре Башкарма комитеты вәкилләре катнашында акт төзелә.

40.8.8 авария хәлендәге эшләр зоналарын тәзекләндерүне торгызу эшләрен авария хәлендәге эшләрне башкаруга ордерда күрсәтелгән срокларда башкарып булмаса, Иннополис шәһәре Башкарма комитетында элек ордер озайтылырга тиеш. Вакыты чыккан ордер буенча эшләр ордерсыз эшләргә тиңләштерелә.

40.8.9 авария хәлендә планлы эшләр башкару тыела.

41. Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

41.1 Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдени-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын проектлаганда, өлкәннәр һәм инвалидлар өчен торак пунктлар мохитенә керү мөмкинлеген, әлеге объектларны өлкәннәр һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән жиһазландыруны күздә тотарга киңеш ителә.

41.2 Өлкән яшьтәгеләрнең һәм инвалидларның хәрәкәтенә ярдәм итүче техник чаралар һәм жиһазлар проектлау, төзү, урнаштыруны яңа төзелештә заказчы тарафыннан расланган проект документациясенә ярашлы рәвештә башкарырга киңеш ителә.

42. Биналарның (аларда урнашкан урыннарның) һәм корылмаларның милекчеләренә янәшәдәге территорияләргә төзекләндерүдә катнашу тәртибе

42.1 Шәһәр территорияләренә тиешле санитар торышын тәмин итү, шәһәр территориясен пычратудан әйләнә-тирә мохитне саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында аларны жыештыру һәм санитар карап тоту өчен янәшәдәге территорияләргә шәхси эшқуарлары сыйфатында теркәлгән хужалык субъектларына һәм физик затларга беркетелә.

42.2 Хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру барышында һәм янәшәсендәге территорияне (жир кишәрлекләрен) санитар карап тоту барышында төзелгән чүп-чарны жыештыру, чистарту эшләрен житештерү бурычлары аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмаларга, шулай ук, законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, түбәндәге тәртиптә торак йортлар хужаларына йөкләнә:

42.2.1 идарәче оешмаларга күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, шулай ук 5 м радиустагы төп фасад ягынан яки урамның машина юлына кадәр ара 5 метрдан кимрәк булса (юл буйлап объект урнашкан очракта);

42.2.2 социаль өлкә учреждениеләренә (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, шулай ук 10 м радиустагы төп фасад ягынан яки урамның машина юлына кадәр, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса (юл буйлап объект урнашкан очракта), башка яктан 10 м ераклыкта.

42.2.3 Күпфатирлы торак йортларда төзелгән торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затларга, идарәче оешма белән килешү булмаган очракта, янәшәсендәге территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, төзелгән биналарның бөтен озынлыгы буена, киңлеге - 10 м ераклыкта яисә юл өлеше бордюрына кадәр урамның машина юлына кадәр ераклык 10 метр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

42.2.4 сәнәгать предприятиеләренә һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмаларга бирелгән жир кишәрлеге, аларга илтүче юллар, тротуарлар, аларга якин коймалар, санитар-яклау зоналары чикләрендә территорияне жыештыру, чистарту

һәм санитар тәртиптә тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре нигезендә билгеләнә;

42.2.5 төзүчегә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияне, шулай ук төзелеш мәйданчыкларына якин территорияләрне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен җитештерү бурычы һәм гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә 50 м радиуста аларга килү юллары йөкләнә;

42.2.6 Торак йортлар хужаларына бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яки, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта) һәм жир кишәрлеге янындагы территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен җитештерү бурычы йөкләнә, 5 м радиуста бирелгән жир кишәрлегенә (йорт биләмәсенә якин жир кишәрлекләре законда билгеләнгән тәртиптә башка затларга бирелмәгән очракта) яки, урамның машина юлына кадәр ара 5 метрдан кимрәк булса (юл буйлап объект урнашкан очракта);

42.2.7 стационар булмаган объектлар хужаларына (лотоклар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафеларга стационар булмаган объектны урнаштыру өчен бирелгән территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса, территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту буенча эшләр башкару бурычы йөкләнә.

42.2.8 базарларның идарәче компанияләренә, сәүдә һәм җәмәгать туклануы оешмаларына (рестораннар, кафелар, кибетләр) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен җитештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 50 м радиустагы территория яисә урамның машина юлына кадәр, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 50 метрдан кимрәк булса;

42.2.9 милекчеләргә, биналарның, корылмаларның хокук ияләренә, биналарга, корылмаларга якин территорияләрне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә, әгәр урамның машина юлына кадәр ераклык 10 метрдан кимрәк булса, жир кишәрлегенә 10 м радиустагы биналары, корылмалары яисә чикләре янындагы территорияләрне җыештыру, чистарту һәм санитар тәртиптә тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә;

42.2.10 ягулык салу станцияләре хужаларына бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә яки урамның машина юлына кадәр ераклыгы 50 метрдан кимрәк булса, территорияләрне җыештыру, чистарту һәм санитар тәртиптә тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә;

42.2.11 гараж кооперативларына бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләрне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен җитештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 50 м радиуста аның янәшәсендәге территория яисә урамның машина йөри торган өлешенә кадәр, әгәр урамның машина йөри торган өлешенә кадәр ераклык 50 метрдан кимрәк булса;

42.2.12 гражданның бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача коммерциягә карамаган берләшмәләренә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләрне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен җитештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 10 м радиуста яисә урамның машина йөри торган өлешенә кадәр, әгәр урамның машина йөри торган өлешенә кадәр ара 10 метрдан кимрәк

булса, аңа якин территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар тәртиптә тоту бурычы йөкләнә;

42.2.13 Жирләү (зиратлар) урнашкан жир кишәрлекләренең хокук ияләренә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләрне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 10 м радиустагы территория яисә урамның машина йөри торган өлешенә кадәр, әгәр юлның машина юлына 10 метр ераклык булса, ул жир кишәрлеген жыештыру, чистарту һәм санитар тәртиптә тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә;

42.2.14 вәкаләтле органнарға гомуми файдаланудагы территорияләрне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә;

42.2.15 жир кишәрлекләренең хокук ияләренә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яки жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта) һәм жир кишәрлеге чигеннән 5 м радиустагы якин территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә, әгәр урамның машина йөри торган өлешенә кадәр ара 5 метрдан кимрәк булса;

42.2.16 автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау урыннары белән шөгыйльләнүче жир кишәрлекләренең хокук ияләренә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләрне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, жирнең чикләреннән 10 м радиустагы территория яисә урамның машина йөри торган өлешенә кадәр, әгәр юлның йөрү өлешенә кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса.

43. Кагыйдәләр таләпләренең үтәлешен тикшереп тору

43.1 Әлеге Кагыйдәләрне үтәмәгән өчен җаваплылык шәһәр территориясендә даими яисә вакытлыча яшәүче яисә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы барлык юридик, физик һәм вазыйфаи затларга йөкләнә.

43.2 Гражданны һәм вазыйфаи затларны әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылыкка тарту Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы, Административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка закон һәм норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

43.3 Административ хокук бозулар турында беркетмәләрне рәсмиләштерү хокукыннан әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Административ хокук бозулар турындагы кодекслар нигезендә дәүләт инспекция, контроль, күзәтчелек органнары һәм башка органнар хезмәткәрләре файдалана.

43.4 Административ хокук бозу турындагы беркетмәләр нигезендә әлеге Кагыйдәләрне бозучыларны административ җаваплылыкка тарту турындагы карарны административ комиссия, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы административ хокук бозулар турындагы кодексларда билгеләнгән компетенция чикләрендә органнар һәм вазыйфаи затлар кабул итә.

43.5 Транспорт чарасы яисә жир кишәрлеге хужасы яисә башка күчемсез милек объекты ярдәмендә шәһәр территориясен төзекләндерү өлкәсендә административ хокук бозулар ачыкланган очракта, автомат режимда эшләүче махсус техник чаралар, фото - һәм кино төшерү, видеоязма, яисә фото чаралары функцияләрен кулланып

теркэлгән- һәм кино төшерү, видеоязмалар, административ хокук бозу турында протокол төзелми, ә административ хокук бозу турындагы эш буенча карар административ хокук бозу турында эш кузгатылган зат катнашмыйча чыгарыла.

43.6. Административ жәза билгеләү кешене административ жәза билгеләнгән бурычны үтәмәгән өчен, шулай ук аңа китерелгән матди зыянны каплау бурычыннан азат итми.